

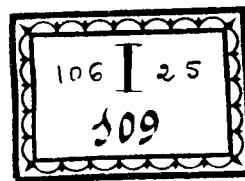
BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE ZARAGOZA

SIGNATURA: I – 109

*Jerónimo, San. Aureola ex floribus.
Roma. 1481-87.*

106-25

N. 106

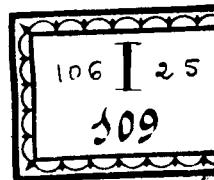

qui m. fugite resti
necessaria loquere
que proprietas legality

106-5

N. 106

ad h[ab]itum minor pena legitimatio[n]is
non efficitur de minoritate[m] aetatis.

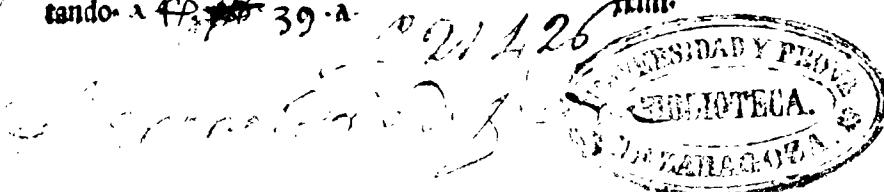
Ar. 26. 6.

triginta duodecim

Incipiunt Capitula regule
a beato Hieronymo editae puls
obseruantes.

¶ postea operatae plena. pp. 1-6.

	Capitulum primum a ff. 1	ii. c. 1
1. De obedientia.	a ff. 3.	iii. c. 1
2. De tribus generibus monachorum egypti.	a ff. 3.	iii. c. 1
3. De castitate. a ff. 9.		iii. c. 1
4. De paupertate. a ff. 7.		v. c. 1
5. De utilitate paupertatis. a ff. 11.		vi. c. 2
6. De correctione et doctrina presidentis. a ff. 12.		vii.
7. De solitudine. a ff. 13.		viii.
8. De laudibus et utilitate heremiti. a ff. 12. a		ix.
9. De periculo rite solitarie. a ff. 19. a		x.
10. De periculo habitandi in urbibus. a ff. 22. 16. b.		x.
11. De laude abstinentie et precipue a carnibus. a ff. 22. 18. a. x.		x.
12. De abstinentia tam philosophorum et sacerdotum et aliorum sanctorum. a ff. 26. 20. b		xii.
13. De temperatis iugulis. a ff. 27. 21. b		xiii.
14. De contemplatione oratione et lectione. a ff. 27. 23. a. xiii.		xv.
15. De vigiliarum sanctitate. a ff. 28. 26. b.		xvi.
16. De vestibus. a ff. 29. a.		xvii.
17. De laboribus manuum. a ff. 29. b.		xviii.
18. De laude religionis et inductione ad eam. a ff. 29. b.		xix.
19. De adulatio et detractione vitandis et periculis huiusmodi rite. a ff. 29. 31. b.		xix.
20. De iuramento et vindicta. Mendacio et stultiloquio ritean dis. a ff. 32. a.		xx.
21. De patientia et Reconciliatione: ac mortuis non lugen dis. a ff. 34. b.		xxi.
22. De tribulationibus ac obprobriis preferendis. a ff. 35. a. xxii.		
23. De timore ultimi iudicii et similiter de defectu huius vite. a ff. 37. b.		
24. De virtute humilitatis et simplicitatis de tumenti animo evi tando. a ff. 39. a.		xxii.

29. De humilitate domini nostri Iesu christi: quem sequi et imitari debemus. a ff. 20. b.
 30. De iusticia seu vite rectitudine. a ff. 21. b
 31. De fide spe et timore. a ff. 22. a
 32. De charitate et pace. a ff. 22. b
 33. De infirmis et pauperibus receptandis. a ff. 23. a
 34. De penitentia hominis et misericordia dei. a ff. 23. b.
 35. Et ultimus sermone tertio. quo cedularum regulam. a ff. 4. 4. b.

prologus

Incipiunt Aureola feliciter ex suauissima salutis
 risoq; floribus gloriofi confessoris acq; doctoris die
 ronymiatis fabre contexta. s. A. ^{et abe contexta} p. ^{et abe contexta} l. ^{et abe contexta} composita
 et excepta. ^{et abe contexta} colligenta et. ^{et abe contexta}

Ratres charissimi. Non quaequam mente con-
 cepi ore pferre sermonem. et cordis leticiam lin-
 gua non explicare. Nec autem non solum ego pas-
 tor qui cupio narrare que sentio sed etias et vos
 mecum patimini plus exultantes in conscientia qd in eloquio
 differentes. Cum igitur nihil est christiano felicior cui primitur
 tur regna celorum nihil laboriosius qui de vita quotidie peris-
 dicatur. nihil eo fortius qui vincit diabolum. nihil imbecillius
 qui a carne superatur. Utriusq; rei exempla sunt plurima. La-
 tro credit in cruce. et statim meretur audire: Ilmen dico tibi: ho-
 die mecum eris in paradise. Iudas de apostolatus fastigio in
 pditione tartarum labitur. et nec familiaritate communii: nec
 intinctione buccelle: nec osculi gratia frangitur: neque nisi homi-
 nem tradat: quem filium dei nquerat. Nos quidem parva di-
 misimus: grandia possidemus: centuplicato senore christi pro-
 missa redduntur. Nec dicienus non tam tibi qd alii sub tuo no-
 ex iniquitate prima te ful fronte doceamus magna cepisse: exulta se-
 ctari: et adolescere immo puberatia intestina calcantem per-
 secteque etatis gradum ascendere. Scis enim dogma nostrum:
 humilitatis tenere fastigium. et per una gradiendo ad summa
 nos ascendere. Ideo sanctus mihi inuocandus est spiritus: ut
 bec suo sensu ore meo defendat. Non quidem campum rhetori-
 ci desideramus eloqui: Non dialeticorum tendicula nec aristoteli-
 lis spineta conquerimur: sed ad sanctarum scripturarum gra-
 uitatem configimur: hi vulnerum vera medicina est: vbi do-
 lois certa remedia. Tertium quia membra labitur: omniu(m) que
 dicerimus desideras commentarium fieri: ut obliuionem le-
 atio consoletur. Ideo pauca que tibi reor fore necessaria credidi
 subiectenda. illo enim nostra tendit oratio: ut quoniam unus est
 tu et ca p. m. d. o. e. n. d. i.

contraria
 illa breves
 illi copiose
 et formulis
 facundas

labori vnu et premiu sit. Navigantes namque rubrum mare in quo
optandum nobis est ut verus Pharaon cum suo mergatur exerci-
citu. Multis difficultatibus atque periculis ad urbem maximam p-
ueniuntur. Et litora gentes rage immo belue habitant fero-
tissime semper solliciti semper armati totius anni vebunt ciba-
ria latenter? faxe vadisq; durissimis plena sunt omnia. Quor-
um ita perspicuum est. Huius seu negotiatorum tanta sustinente-
re ad incertas perituras perueniant diuitias et seruent cum ani-
me discrimine que multis periculis quesiere. Quid christi ne-
gotiatori faciendum est qui vendicis omnibus querit p:recio si-
simam margaritam. Qui totius substantie sue opibus emit agru-
m in quo reperiat thelatrum quem nec fugi effodere nec latro pos-
sit auferre. Nos igitur oporecet quid iussum fieri quid ut philo-
sum et scientes utramque seruemus. Alioquin ante scientiam ma-
dati impossibile est nosse quid fieri. Et ego hec non integris ra-
te vel mercibus quasi ignarus fluctum doctus naues premio-
ne. Sed quasi nuper e naufragio eiectus in littus timida na-
vigatoris rore denuncio. Continue tamen mei sensus affectu
robis vaco. Sed obsecro vos ut conards meos orationibus ad-
iuetis ut dominus saluator pro causa suscipiat respondeat. Uestrū
itaque est ut voluntatem sequatur effectus. Neum est ut velim.
obsecrationum restrarum est ut velim et possim. Nam velle et
curtere meum est sed ipsum meum summi dei semper auxilio:
non erit meum. Deus semper largitur semperque datur est nec
mibi sufficiet semel dederit nisi semper dederit. Si enim duci
iudicis sententiam crebra mulieris flexit petatio quantum agit
paterna viscera interpellatione sedula molliuntur. Scirote ca-
men ante omnia verbis nil esse antiquius quam christi iura serua-
re nec patrum transferre terminos semperque meminisse romani
sedem apostolico ore laudaram.

Capitulum primum de obedientia.

Ecce ergo filii doctrinam ea implicitate et virtute qua-
dicimus: quia non querimus homini gloriam (deus

testis est) nec ad hoc loquimur ut humanae amicitiae ascupe-
mus: nec nostre adulatioonis sermone: et nos et alio decipiamus.
nec ut nos apud homines aliquid rideamus: sed ut apud deus
homines magna mereantur. Hoc est itaque totum quod appre-
bensa manu insinuare tibi cupio. Et ut simpliciter motum me-
tis mei fateor nunc monachus in cunabula moresq; discutimus.
Si vis igitur ad vitam ingredi serua precepta. hoc est ab omni
illicito quo probibitus es recedas: et ad omne bonum quod ius-
beris promptus accedas. Respice sanctum virum Pamachium.
et seruentissime fidei paulinum presbyterum qui non solum di-
pitiag: sed seipso domino obtemerunt qui contra diaboli terg-
uersationes nequam pelle: sed carnes et ossa et animas
suas suo domino consecrarent qui te exemplo et eloquio id est
et opere et lingua possint ad maiora perducere nobilis es et illi-
sed in christo nobiliores. Dives es et honoratus et ille ex dignis-
bus pauperes et inglorii et in circulo ditiones et magis intitulatus
pro christo pauperes et in hono rati. Contemnis aurum contem-
serunt et multi philosophi. Non enim satis est perfecto et consu-
mato viro opes continere pecuniam dissipare et proiicere quod
in momento et perdi et inueniri potest fecit hoc antistenes. fe-
cerunt plurimi: quos viciosissimos legimus. Plus enim de-
bet christi discipulus pia stare. quod mundi philosophus glorie
animal et popularis aure: atque rumorum venale mancipium.
Iibi non sufficit opes contemnere nisi et christum sequare.
Ieipsum vult dominus hostiam viuam placentem deo te (in ipso)
non tua. Et ideo variis temptationibus commonet quia mul-
tis plagiis et doloribus eruditur israel: quem diligens dominus
corripit. Flagellat autem omnem filium quem recipit. quod si recipit
ipsum dominu dederit si apostolica virtute perfectus se qui cepe-
ris salvatore et tunc intelliges ubi fueris et in exercitu christi tibi
tremu tenueris locu: vnu et ppositu monasterii timeas ut dñm di-
ligas et parentem. Cedas tibi salutare quicquid ille precepit:
nec de maioris sententia iudices cuius officii est obedire et im-

gentes monachorum egypti. Anachorites
Remoth.

pleròque iugis sunt dicente Moysè. Audi israel et tace. nec ipse
te doceas nulla are absq; magistro discitur. Et iam muta an-
imalia & separatum greges: doctores sequuntur suos, in apib; pri-
cipes sunt. Gruis vnam sequuntur, ordine litterario imperator
vnius iudicis vnius pruincie Roma ut condita est d' uos fratres
simil habere reges non potuit. et fraticidio dedicatur. In Re-
bece vero Esau & Jacob bella gesserunt. Singularum ecclesie
ruth singuli episcopi singuli archiepiscopi. singuli archidiaco-
ni & omnisordo ecclasticus suis rectoribus ntitur. In nau-
vnius gubernatore, in domo vnius dominus, in quo uis grandi
exercitu. vnius signum expectatur. Et ne plura replicando fa-
stidium legenti faciam per hec omnia ad illud tendit oratio ve-
doceam, ne non tuo arbitrio dimittendum: sed vivere debere in
monasterio sub vnius disciplina patris confortioq; multorum
ut ab alio discesserit humilitatem: ab alio patientiam: hic te silentiu-
m. Ille te doceat transiit uinem: non facias quod vis. Come-
des quod haberis: babeas quantum acceperis: operis tui pen-
sam persolues. Subuiciari est cui non vis. Tassus ad stratum veni-
es: nequidem expleto somno surgere compellaris. Tantis occupa-
tis negotiis nullis vacabis cogitationibus. Evidet ab alio trai-
sis ad aliud opusq; succedit operi. Illud solum mente retinebis
quod agere compelleris: nam omni oblatione & hostia preciosior
est obtemperantia mandatorum: dicente prophetam. Ecce obe-
dientia melior est q; sacrificium & obaudietio q; apes arietum.
Et alibi. Initius bone vite facere iureta que precepta sunt apud
deum magistri imolare hostias: Et alibi. Qui conseruat legem:
multiplicat oblationem. Sacrificium salutare est attendere ma-
datis & discere ab omni iniuritate: nec nobis blandiri debemus
in factis iustorum: si in prohibitor transgressione peccemus: cu[m] temp[or]o
transgressionis crimen. benefacti meritum tollat. Q[uod] non mei
sensus assertio: sed utrigenq; testamenti exempla probant: vbi in
venimus etiam dei amicos: ob vnius contemptus errorem: bo-
num retrofactor munificentia perdidisse. sic Adam cu[m] diabo

lo facile credidit seducens post familiaritatem & colloquii dei-
vnius pomì cupiditate superatus perdidit paradisum. Et quis
per transgressionem vnū babere presumpsit multa simul bona
amisit. Sic vero Lot post angelorum obsequia contra interdictum
retro asspiciens in figuram salis repente commutata est.
Quis est hic presumptionis spiritus qui tantam in animo no-
stro operat audaciam: ut cum sanctos homines de leuis etiā
culpis videamus esse punitos: et nos quotidie in maioribus &
pluribus delinquentes intactos in media damnatione for-
damus. Et leve nunc sit deū etiā in exiguo conteneret q; non
enī ad qualitatem peccati respicit sed etiam ad personē contem-
ptum: propter quod homini non solū intendendū est quale sit:
quod iubetur: sed quantus sit ille qui iubet. Excluditur hoc lo-
co vulgaris illa sententia: quā mihi suo indicio religiosi: q; sa-
pientes sibi metuidentur dicere solent. Sufficit nobis ut nō cri-
minalia peccata & maiora faciant: facilis enim est cōmissio mi-
norum delictorum: quidam animali sapientis occupant animos:
spiritualem intelligentiam & consuetudinem diuine legis igno-
rantiaque sepe peccatum ostendit: quod nobis non videtur esse
peccatum: & que illic impietate facit: ubi nos opus pietatis ostē-
dimus. Saul & Josaphat reges fuerunt populi israel: Cum mi-
sericordiam his quos deus oderat p̄ficerunt dei offendit in
opere pietatis incurritunt. Contrario p̄bincee filiiq; Iesu:
gratiā deuhumana cede: i suorum paricio meruerunt. extra h[ab]itacionem

Ca. ii. de tribus generibus monachorum egypti.

¶ I quoniā monachorum fecimus mentionem: te scio li-
benter audire que sancta fundatorem paulisper accom-
moda. Tria sunt in egypto genera monachorum. Cenobite
h[ab]ite quos illi anses gentili lingua vocant: nos in cōmuni viue-
tes possimus appellare. Monachore qui soli habitant per deser-
ta: et ab eoq; p[ro]cul ab hominibus recesserunt nuncupant. Let-

monachorum egypti. f. 1. c. 1. monachorum. 48
rem oī. f. de terrimo
interpretatio

3. 5. rem oī. dicitur. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
tum genus monachorum est quod dicitur rem oī deterium
atq; neglectum: et quod in nostra pueritia aut solum aut primū
genus est h̄i bini vel trini nec multo plures simul habitare suo
arbitrio et ditione viventes. Et de eo quod laborauerint in me
dium partes conserunt nec habeant alimenta communia. Ha-
bitant autem qzplurimum in urbibus et castellis et quasi ars sit
sancta non vita quicquid vendiderint maioris est precii. Inter
hos sepe sunt iurgias quia suo viventes cibo non patiuntur se
alicii esse subiectos. Reuera solent certare ieiunia et rem secre-
ti victorie faciunt apud hos affectata sunt omnia lare manice-
calige follicantes vestis grossior crebra suspiria visitatio vir-
ginū detracit clericorū et si quando dies festus veneris saturā-
tur ad vomitum his igitur (quasi quibusdā pestibus) extermin-
natis veniam ad eos q; plures sunt et in comuni habitat id est
quos vocari Cenobitas diximus. Prima apud eos consideratio
est obediens maioriibus et quicquid iussit facere. Diuisi sunt
per decurias atq; centurias ita ut nouē hominib; presit decim⁹.
Et rursum. x. prepositos sub se centesimus habeat. Namē sepa-
rati et sciunti cellulis vsq; ad bozā non ēt institutū est nemo
pergit ad altum exceptis bis decanis quos diximus et si cogi-
tationibus qz fluctuer illius consoletur alloquitur post bozam
nonam in comune concurritur. psalmi resonant scripture reci-
tant et more et cōpletis orationib; cūctisq; residentibus medi⁹
que patrē vocantur incipit disputare. Quo loquētātum
silentium fit ut nemo aliū respicere nemo audeat execrare dicē-
tis laus est in silentiū audientiū. Lacite volvuntur per oīa lachry-
me et nec in singulis quidē erumpit dolor. Cum vero de regno
christi et de futura beatitudine et gloria ceperit annunciarē ven-
tura vides cūctos moderato suspirio et oculos ad celū levātes
intra se dicere. Quis dabit mihi pēnas sicut colubē et volabo et
requiescam post hoc concilium soluitur et una quez de curia
pergit cum suo parente ad mēsam: qz p singulas ebdomadas
vicissim ministrante nullus in cibo strepitus est nemo come-

dens loquitur viuitur pane et leguminibus et oleribus que sale
solo cōdiuntur: ut nō tantum senes accipiunt quibus cum par-
tulis sepe fit prandiu et alias etas sustentur. Alioꝝ non
frangatur incipiens debinc consurgunt pariter et immo dicto
ad p̄se p̄ea redeunt ibi usq; ad resperum cum suis unusquisq;
manet et dicit. Videlis illum et illum quanta in ipso gratia sit:
quantum silentium et qz moderatus incessus. Si infirmum vi-
derine consolantur si in dei amore feruentem cobortant ad stu-
dium. Et quia nocte extra orationes publicas in suo cubili vn⁹
quisq; vigila circueunt cellulas singulorū et aure apposita qd
faciant diligenter explorant. Quem tardiorēm deprehenderit:
non increpat sed dissimulat quod noruit eū sepius visitant.
et p̄tis incipientes provocant magis orare qz cogant. Op̄ dei
statutum est quod decano redditum ab eo fertur ad iconomū:
qui et ipse per menses patri omnium cum magno reddit timo-
re rationem a quo etiam cum cibi facti fuerint degustantur. Je-
siūnum totius anni equale est: et cepea quadraginta in qua so-
la conceditur districtus vivere. Pentheosten cene mutantur
in prandia: quo et traditioni ecclesiastice satifaciant. et vērem
cibo nō onerēt duplicitate. Ad tertium genus venia quia anachor-
itas vocat et q de cenobitis erētes excepito pane et sale ampli⁹
ad deserta nil perferit. Hui⁹ vite auctor Paul⁹ illustratō En-
tonius: ut ad superiora cōscendat princeps Iohannes baptista
fuit. Et alē vero ritum Hieremias quoq; pphera describit di-
cens. Bonum est rīo cum portauerit iugum domini ab adoles-
centia suscepit solitarius et facebit quoniam sustulit super
se iugum et dabit percutienti se macillam saturabitur ab obpro-
bris: quia in sempiternū abiūcēt dominus horum laborem
et conversationem in carnem non carnis alio tempore. Et volue-
tis explicabō: Hunc ad propositum redeam. Bonum est obedi-
re maioribus parere perfectis. Post regulas scriptura-
rum die eis tramitem ab aliis discere nec preceptore rīi pessu-
mo scilicet presumptione tua.

3. 5. 3. 2. monachorum.
Paul⁹
Iohannes baptista
Hieremias scriptor

Paul⁹
Iohannes baptista
Hieremias scriptor

Ca. iii. de castitate.

f. Orificiate inquit apostolus membra vestra que sunt super terram. Unde ipse postea considerans ait: Vivere autem non iam ego: vivit vero in me christus q[uod] morificauerit membra sua: et in imagine noctis perambulauerit: nō timebit dicere: Factus sum sicut vter in pruina. Unde idē apostolus castigabat corpus suum: et in seruitutem redigebat ne alijs predicans ipse reprobus inueniretur. Corporis ex persona generis humani instatus ardoribus loquebatur. Miser ego homo: quis me deliberabit de corpore mortis huius? et item: Scio quoniam non habitabit in me hoc est in carne mea bonū: vel le enim adiacet mihi: ut faciam autem bonum nequaquam. Nemo enim quod volo bonum: sed quod volo male; hoc facio. Et de nro qui in carne sunt deo placere non possunt. Cos autem nō estis in carne sed in spiritu: si tamen spiritus dei habitat in robis. Unde post cogitationum diligentissimam cautionem, ieiuniorum tibi arma sumenda sunt: et caviendum cum David: Huius militavit in ieiunio animam meam. Matrem autem ita vidēne per illam alias videre cogaris. Quartum rutilus cordi non ad bereant: et tactum viuat sub pectore vulnus Encillas que illi in obsequio sumptib[us] scias esse in insidie: quia quanto vilior earum conditio tanto facilior earum rutna est. Volo autem te propter has causas non habitare cū matre. Et precipue ne aut offerentem delicatos cibos renuendo conteristes. aut si acceperis oleum igni adiicias: et inter frequentiam puellarum per diē videas quod nocte cogites adolescentiam tuaz nulla sorde mācules: ut ad altare christi quali de thalamo virgo procedas: et habeas de foris bonum testimonium. licet de ceteris virtutibus: ut sapientia. fortitudine. iusticia. humilitate. mansuetudine et libertate possunt: et alii iudicare. Pudicitiam sola nonne conscientia. et humani oculi huius rei iudices esse non possunt. Femine quoq[ue] que nomen tuum nouerint vultum eum nesciant.

Coz.

¶ Nam Jobannes baptista sanctam matrem babuit: pontificisq[ue] filius erat: et tamen nec matris affectu: nec patris opibus vinebatur: ut in domo parentum cum periculo rueret castitatis. viuebat in heremo: et oculis desiderantibus christum nihil aliud dignabatur aspicere. vestis aspera: zona pellicea: cibus locuste: et mel silvestre omnia virtuti et continetie preparata. Unde martyrem quandam tormenta non vicerant: sed superabat voluntas. Tandem celitus inspiratus prescisam mordens linguā in osculantis se faciem expuit: et sic libidinis sensum succendēs doloris magnitudo peripuit. Nam quomodo qui ignem tetigerit statim aduritur? Ita viri tactus et femine sentit naturam suam et diversitatem sexus intelligit. Item quomodo poterit libidinem refrenare qui nec manum valet cobibere nec linguam: sed et hospiciolum tuu nūc mulieris pedes terant. vide ne sub eodem tecto mansites: nec in preterita castitate confidas: quia nec David sanctior: nec Sampson fortior: nec Salomone potes esse sapientior. Memento semper q[uod] paradisi colonū de sua possessione mulier eicerit. Egrotanti autem tibi sanctus qui libet frater assistat. Nam scio quosdam corpore conualuisse: et animo egrotare cepisse periculose tibi ministrat eius rultū frequenter attendis. Si tamen vidua a te visitat: aut virgo nūc domum solus introeas. Solus cum sola secreto et absq[ue] arbitrio vel teste non sedeas. Tantaq[ue] confabulādi fiducia sit: ut intrāte alio ne paucas: nec erubescas. Speculum enim mentis est façies: et taciti oculi cordis fatentur archana fæles quoq[ue] habeto socios: quorum contubernio non infameris: non teste sed mobibus ornentur. et pudicitiam habitū pollicentur. Corumpunt bonos mores confabulationes pessime. Caueto omnes suspitiones: et quicquid probabiliter fingi potest: ne fingatur ante de ritas. Crebra munuscula: et sudariola: et fasciculos: et testes ori applicatas: et oblatas: et degustatos cibos: blâdas: et dulces literulas. Sanctus amor non habet. Audi me mel meum: lumen meum: meumq[ue] desiderium: christus est. Omnesq[ue] delicias: et lepores: et rī

su dignas rurbanitates: et ceteras ineptias amatorum. Incommodi
erubescimus. et in seculi hominibus detestamur; quantum
gis in clericis et monachis quorum et sacerdotum proposito. et p
positum ornatur sacerdotio. Nec dico quod aut in te aut in sanctis
viris ista formidem. Sed quod in omni proposito et in omni gra
du et secu boni et mali reperiatur. Majorumque condonatio laus
bonorum sit. Vide quid possint strenua virtus nos retrahunt in
troducunt ad virtutum chorus et in christo monte pulcherrimo
habitare nos faciunt. Quamdiu in patria tua es habeto celum
lam pro paradiso. Maria scripturarum poma decerpere his vere
delitiis eorum fruere complexus. Si scandalizat te: oculis: pes:
manus tua propice ea: nulli parcas: ut soli parcas aie tue. Qui
viderit (inquit dominus) mulierem ad concupiscendum et iam
mechanus est eam in corde suo. Qui gloriabitur castum se hab
bere cor. Astra non sunt munda in conspectu domini? quanto
magis homines quorum rita temptationis est. Ue re nobis misera
ris quotienscumque concupiscimus totiens fornicamur, inebria
tus est (inquit) gladius meus in celo. multo amplius in terra que
spinis et tribulas generat. Uas electionis in cuius pectore chri
stus resonat macerat corpus suum a famine. cernit naturalem
carnis ardorem sue repugnare sententie: ut quod non rulphoc
agere compellat, et tu ne arbitraris absq; lapsu et vulnera posse
transire: nisi omni diligentia seruaueris cor tuum. Marime cum
plurimi. Etiam si continentia et racundi sunt ebriosi: procaces: su
perbi. Et continentia magis inflati: percussores: maledici: cupi
di: tumidi: multum sibi placentes: et iudices continentiam qua
se preferunt: incontinentie subministrasse materiam, sed ille co
tinens vere est: qui vniuersa membrorum officia a malis affe
ctibus subtrahit: et cogitatum a tota nequicia compescit. Qua
to plures famen sunt: que impugnant pudicitiam: tanto victo
rie maiora premia. Nam et ego cum essem iuuenis et solitudinis
me deserta valerent: incentiva vitorum: ardoremque nature fer
re non poteram: que cum crebris ieiuniis frangerem: mens ta

Vere continens.

Ex 2 et 10.
adversus bovinum de fco.
templo. gr. docet. e
templo. v. f. s. d. o.

possibile est in sensum hominis non irruere motum et medulla
rum calorem: ille tamen laudatur ille predicatur beatus qui sta
tim cum ceperit cogitare interficit cogitus et allider eos ad
petram. petra autem est christus. Nam fides pura moram non
patitur. cum apparuerit scorpio illico conterendus est, Arden/
tes igitur diaboli sagitte ieiuniorum et vigiliarum frigore restrin
gente sunt. Erras namque frater erras si putas nunc christia
num persecutionem non pati: cuncte enim maxime obpugnari:
cum te obpugnari nescis. Nemo enim est tanta firmitate sufful
tuos ut de stabilitate sua debeat esse securus: dicente apostolo:
Qui star videat ne cadat quoniam nullus hostili exercitu obli
dente securus est. Nam aduersarius noster (anq; leo rugiens)
aliquid devorare querens circuit: et tu pacem putas. Seden in
intuicione cum diuitibus in oculis ut interficiat innocetem. Quid
de libidine diximus referamus ad auariciam et omnia vicia que
vitantur solitudine, et circa urbium frequentiam declinamus
ne facere compellamur que nos non tam natura cogit facere q
voluntas.

Capitulum quartum de paupertate.

1. Undam diues adolescens omnia que in lege precep
pta sunt se implesse iactabat. Id quod dominus in euau
geliu. Unum inquit ibi deit. Si vis perfecte esse: va
de: et vende omnia que habes: et da pauperibus. et veni: et seque
me. Qui omnia se fecisse dicebat: in primo certamine diuitias
vincere non potest. Unde difficile intrant diuites in regna ce
lorum: que expeditos et alarum levitate subnitos habitatores
desiderant. Vade inquit vende non partem substantie: vni
uersa que possides: et da non amicis: non consanguineis: non p
inquis: non proxi: non liberis: plus aliquid addam: nihil tibi
obmetum inopie reservabis: ne cum Elania damneris: et saphi
ca. sed da cuncta pauperibus: et fac amicos de iniquo manona:

qni t: recipient in eterna tabernacula. vt me sequaris. vt domi-
 num. Nam omnis qui reliquerit domum aut fratres vel sorores
 aut patrem et matrem vel virorem: aut filios: aut agros propter
 nomen meum. et duplum accipiet et vitam eternam possidebit.
 O quanta beatitudo. p parvus magna recipere eterna p breui-
 bus. p mortuis semper viventia et babere deum debitorem. In
 actibus apostolorum quando domini nostri adhuc calebat cru-
 xi et feruebat recens in credentibus fides vendebat omnes pos-
 sessiones suas et precia earum ad apostolorum deferebat pedes-
 vt ostenderent pecunias esse calcandas dabaturq singulis p-
 ut opus erat. Unde Ananias et Saphira dispensatores timidi
 immo corde dupli: ideo condemnati quia post rotum obtule-
 runt quasi sua et non eius cui ea noverant. partemq sibi i a lie-
 ne substantie reseruantes metuentes famem: quam vera fides
 non timet. et presentem meruere vindictam non crudelitate sen-
 tentias et correctionis exemplo. Vnde igitur omnia. et da pau-
 peribus: non diuitibus: non ad luxuriam: sed ad necessitatem:
 siue ille sacerdos sit siue cognatus sic: et affinitatis nihil aliud in il-
 lo consideres nisi paupertate. Quodq in egyptiis et siriis mo-
 nastriis moris est. vt qui se deo voverunt seculo renunciates
 omnes delicias seculi conculantq sed et inam q renunciamus
 seculo voluntas sit non necessitas: vt pauperetas habeat expedi-
 tam gloriam: non illatura cruciatum. Tertium iuxta miseras
 huius temporis et vbiq gladios levientes Satis dives est pa-
 ne non indiget: ac nimis potens est: qui seruire non cogitur. mul-
 ti enim edificant parietes et columnas ecclesie substernunt: mar-
 mora nitent: auro splendent laquearia et gemmilia altare distin-
 guitur: et ministrorum christi nulla est electio. Nec vero mibi ali-
 quis opponat: dives in iudea templum et mensas lucernas thux-
 tribula cibos et cetera ex auro fabricata. Fung' hec probabantur a
 domino: quando sacerdotes hostias immolabant et sanguis per-
 cundum erat redemptio peccatorum. qd hec omnia precesserunt
 in figura. Hunc vero cum paupertatem domus siue pauper do-

f. 4. ca. de Paup.

minus dedicauerit) cogitemus crucem et diuitias lutum putabi-
 mus. Sed nunquid tempus est: vt habiceris in domibus lacnea-
 gis. id est ornatis et compositis: et que non tam ad usum sunt qd
 ad delicias: inquit prophet. Nam habitaculum meum in quo fue-
 runt sancta sanctorum et cherubim: et mensa propositionis pluviis
 rigabitur: squalebit solitudine et sole torrebit. Que autem utili-
 tas parietes fulgere gemmis et christum in paupere fame mori-
 tam non sunt tua: que possides dispensatio tibi credita est. Ea
 ue-ne quasi fidelis et famosus quandam tuorum dispensorum: alie-
 nam pecuniam distribuendam accipias. Nam socrates ille the-
 banus homo quandam ditissimum cum ad philosophadum athe-
 nas pergeret magnu auri pondus abiecit: nec putauit se simul
 virtutes et diuitias posse possidere: et nos suffarinati auro et rpm
 pauperem sequimur: sub pretetu elemosyne pustinis opibus in
 cubantes. Nam quomodo possimus aliena fideliter distribuer-
 re: qui nostra timide reservam? Intelligis quid loquo? Dedit
 mihi enim dominus intellectum: preter victimam et vestitum: ma-
 nifestas necessitateq nibil cuiq tribuas: ne filiorum panes com-
 medant canes. Tu ergo considera ne christi substantiam im-
 prudenter effundas: sine immoderato iudicio rem pauperum
 tribuas: non pauperibus quod est pars sacrilegii. Et secundum
 dictum prudentissimi viri liberalitate liberalitas pereat. Sunt
 quoq qui pauperibus parum tribuunt: et amplius accipiant: et
 sub pretetu elemosyne diuitias querunt: que magis venatio di-
 cenda est qd elemosyna. Sic bestie: sic aues capiuntur: et pisces.
 Modicum in hamo esce ponitur: vt matronarum in eo sacculi
 trahantur: nos autem humiles atq pauperculi: nec habemus
 diuitias: nec ablatas dignemur accipere balsamum piper: et po-
 ma palmarum: rustici non emunt. Qui eni volut diuities fieri:
 incidunt in temptationem: et laqueu diaboli: desideria multa. Et
 presertim: et etas opeata cunctis: non vicina morteq debet morta-
 lib: lege natura: s: cassa spe annorum nobis spacia pollicet. n. n.
 et fractis virib: et sic decrepitate senectutis est: et non potat adhuc

una rosa en su ho-
 lero: y los labios
 n adusto.

Munc

53

vnum annum se esse victurum? Verum quid ago fracta nau' de
mercibus dispuo? Non intelligimus antichristum appropinque
re: quem dominus Iesu interficit spiritu oris sui. Juvenis q
dem potest cito mori: sed senex diu vivere non potest. maxime
quia ad comparationem eternitatis mne quod in mundo pa
timur vna dies appellari potest. non habitationis: sed peregrini
nationis. nam quotidie morimur: quotidie commutamur. et tamen
eternos non credimus. hoc ipsum quod dico: quod scribo:
quod lego: quod emendo: de vita mea trahitur. Quicq puncta
notari et meorum damna sunt temporum. Omnes namq dicit
uirie de iniquitate descendunt: nisi alter perdidere: alter inuenire
non potest. rnde vulgata sententia mihi videtur esse veris
fima. qd diues aut iniqui aut iniqui heresi. Vides enim homi
nes maria transire ante potentum foras erubare. pati conuicia
que seruorum condicio vir paritur: vt diuitias congregent: ve
aliquam accipient dignitatem. et post qd hoc fuerunt consecuti
tradere se luxurie et voluptatibus omni iniquitati. vt quod au
ritia congregavit luxuria consumat. Isti ergo p laboribus sui
is efficiuntur hospicium demonum: qui templu dei esse debet.
sunt tabernacula ethiopum. Post qd enim diciti fuerint: et per
fas et nephias ad altissimum gradum concenderint: tunc con
scientia peccatorum suorum semper mortem: semper iudicium
formidabunt: et ad leuem febricinerculam quasi latrones in car
ceri ita de eternis suppliciis suspirabunt. diuitiae autem (qui
ingressi sunt regnum celorum ipsi diuitias ad bona reentes
opera) diuities esse desierunt. et dispensatores dei magis qd diui
tiae appallandi sunt. Obsecro ergo te he lucra seculi queras in
christi militia. Negociarem clericum ex inope diuite factum:
et ignobili gloriosum quasi quandam pestem fuge. Et preser
tim cum sciatis te toti renunciasse mundo: et obiectis calcatisq
diuitiis: orationi: lectioni: et ieiuniis vacare quotidie. procura
tores quoqz dispensatores domorum alienarum atqz villaruz
clericis esse non possunt: qui pprias iubentur contemnere facul

ates. Quaracie itaq malum tibi omnino vitandum est no quo
aliena non appetas: hoc enim et publice leges puniunt: sed quo
qua que tibi sunt aliena non serues. si in alieno inquit fideles no
suistis quod vestrum est quis dabit robis. Sed dicas: iuxenis ob
sum et delicatus et manibus meis laborare non possum: si ad set
nectam venero: si egrotare cepero: quis mei miserebitur? Audi
ad apostolos loquentem Iesum. Respice volatilia celi: et cetera.
Si vestis desierit illia pponantur. si esurieris: beatos audies
pauperes et esurientes. Si aliquis affligerit dolor legitio. ppter
hoc illud apostoli. Complacere mihi in infirmitatibus meis. 31
Iud autem quod derelicta militia castrasti id ppter regna celo
rum. Quid aliud est qd perfectam securus ea vitam. perfect?
autem seruus christi nil preter christum habet: aut si preter chri
stum habet perfectus non est sicut utr(e) concludam. Si perfect?
est cur bona paterna desideras. Divinis euangelium vocib in
tonat: non potest duobus dominis seruire: Et audet quis qd
mendacem christum facere mammone: et domino seruendo. Qui
dicit se in christum credere: debet (quomodo ille ambulauit) sic
ambulare. Difratum dives est: qui cum christo pauper est. na ser
ui de qui diebus et noctibus seruunt domino: qui in terra po
siti angelorum imitantur conuersationem: et nihil aliud loqu
tur: nisi quod ad laudes dei pertinet: habentes victimum et vestitum
gaudent diuitiis: qui plus habere nolunt: si tamen seruante
ppositum: alioquin si amplius desiderandis quoqzque neces
saria sunt: pphantur indigni. Quicquid tamen corpora nostra
defendere potest: et humane succurrere imbecillitat(?) quos nu
dos natura profudit: hoc una appellanda est tunica: si ergo defi
deras eis: qd ppheta est qd xps est da pauperib quo necessitas su
steget: no quo opera augeantur. Qd qsi qd plus habes qd eibi
ad victimum: vestitum: necessarium est illud eroga: in illo debitores
esse te noueris. Nam aliena rapere conuincit: qui ultra necessa
ria sibi retinere conatur. Clerici quoqz qui de bonis parentum
sustentari possunt: si quod pauperum est accipiunt: sacrilegium

4. c. 2. 63

11. 6. c.
Nemo et
Luc. 16. c.
Nemo et

Afronius.

Antropo.

Clerici qd facilius

. . . Barthas . . .

profecto committunt. Scit enim hostis antiquus maius cont-
nentie quin numerorum esse certamen. Facile namq; obiicitur
quod erit extrinsecus. Intestinum bellum periculosius est, za,
cheus diues erat apostoli pauperes: et quantum ad diuitias ni-
hil quantum ad voluntatem totum mundum reliquerunt. Si
offeramus christo opes cum anima nostra libenter suscipiet. si
autem que foris sunt deo que intus sunt diabolo domus non
est equa partio. Holo igitur q; ea tantum offeras: que potest
fur rapere: hostis inuadere: prescriptio tollere: et que ad instar
vndarum et fluctuum a succedentibus sibi dominis occupan-
tur: et que velia nos in morte dimissurus es. Illud offer quod
nullus possit tibi hostis auferre: nam aurum depône incipi-
tium est non perfectorum seipsum offerre deo christianorum est
nec enim imaginem crucis portare potest: nisi qui in hoc se-
culo nudum se mortuum reddiderit. In finita namq; de scri-
ptoris exempla suppetunt que avariciam docent esse fugien-
dam, verum quid ante non plures annos gestum sit referam.
Antipo. Quidam ex fratribus partio: magis q; avarior nesciens trigin-
ta argenteis dominum venditum centum solidos quos linea te-
rendo acquisierat moles dereliquit, in ieiunum est consilium in-
ter monachos (nam in eodem loco circiter quinq; milia diuisis
cellulis habitabant) Quid facto opus esset. Alii pauperib; dis-
tribuendos esse dicebant. Alii dandos ecclesiacioni nulli paren-
tibus remittendos. Macharius vero et Panthonius et Ido
et ceteri quos patres vocant sancto in eis loquentे spiritu: de-
creuerunt infodiendos esse cum eodem dicentes. Decunia tua
tecum sit in perditionem: neq; hoc crudeliter quispiam putet.
esse factum tantus cunctos per totam egyptum terror inuasit.
ut unum solidum detriuisse sit criminis. Radix omnium ma-
lorum est avaritia. ideo et ab apostolo idolorum seruitus appell-
atur, non quidem occidit famam iustum dominus. Iu-
nior fuit senus: et non vidi iustum derelictum: nec semen eius
querens panem. Helias coruis ministratis pascitur. Vidua . . .

sareptena ipsa cum filiis nocte peritura prophetam pascit eluri-
ens et mirum in modum capsare completo qui aleundus venerat;
alii petrus apostolus inquit. Aurum et argentum non est mi-
bi: quod autem habeo tibi do surge et ambula in nomine Jesu.
Ecce nunc multi licet sermone taceant opere loquuntur. Fidem et
misericordiam non habeo: quod autem habeo argentum et aurum
hoc non do tibi. Studi iacob quid in sua oratione postulet. Si
fuerit dominus meus mecum servauerit me in via hac p; qua
iter facio: et dederit mihi panem ad manducandum: et vestem ad
vestiendum tantum necessaria deprecatus est. unde et latrones
ad sanctum Hilarionem. Quid faceres si latrones ad te venirent?
quibus respondit. Audus latrones non timet. at illi occidi pos-
ses. possum inquit sed non timeo: quia sum mori paratus: cuius
ali mirantur signa: et portentia que fecit. Mirentur etiam incre-
dibilem abstinentiam scientiam: et humilitatem. Ego autem nil
ita stupeo: gloriam et honorem calcare potuisse: quia difficile
factum est gloriam virtute superare: et ab his diligenter quos proce-
das cum ergo christi gaudias libertate ac prope modum in do-
gmate constitutus sis: non debes ad tollendum tunicam te-
geo descendere: nec respicere post tergum: nec aratri semel
arreptam sciuam: dimittere. Sed si fieri potest imitare. **Zos.** **Joseph.**
sepb et Egypti dominem pallium derelinque: ut nudus se-
quaris dominum salvatorem: qui dicit in euangelio. Aisi
quis tulerit crucem suam: et secutus me fuerit non potest me-
us esse discipulus. proice sarcinam seculi: ne queras diui-
tias: que camelorum prauitatibus comparantur. Audus et
leuis ad celum vola: ne alas virtutum tuarum auri depri-
mant pondera: ne impleas sacculum: quem evacuare domi-
nus precipit. Si igitur qui habent possessiones et diuitias
iubentur omnia rendere: et dare pauperibus: et sic sequi sal-
uatorem dominatio tua non debet querere: quod erogatu-
rus es. Vidua illa in euangelio paupercula: que duo mi-
nuta misit in gazophilatum: cunctis etiam preferit diuitib;.

quia solum quod habuit dedit tu igitur eroganda non queris ut scias ut fortissimum circumulum suum christus agnoscat ut letib[us] de longissima regione venienti occurrat pater ut stola trubuar: Et donet annulū ut immolet pro te vitulum saginatum.

¶ Ca. v. de utilitate paupertatis.

Puper vero ita consolans est ut sciat in paupertate magis sibi bona consideranda. Et primo quidem quia a deo illic sit utiliter p[ro]sum p[re]dicta enim deum insit mitatem eius considerasse et sciuisse quod diuinitarum sarcinam et sollicitudinem ferre non posset. Deinde sciat quantas temptationes et quanta pericula tranferit nomine paupertatis. Si affluentia defit que frequenter contraria est ad animi tamen diuinitatis proprius sine impedimento in paupertate transitur certe qualibus malis careat consideret. Caret inuidia emulatione insidiis dolo superbia et bis que homini in hoc seculo diuinitie solent constare enim rerum libertate copiarum animus soluitur: vigor mentis infringitur: virtus corporis eneruantur ac in paupertate non lascivia convivia non turpes potationes omnia sobria omnia rigida omnia humilia non abiecta quoniaz conscientia pura et virtute sunt plena non est abundus extraneis facultatibus: non facile ad diuinitas animi id est ad virtutes huius mundi diues accedit: filius enim dei difficultius di cens diuitem intrare in regnum celorum ut intelligit pauperem facilius ut se ob paupertatem alienum esse a cura dei exit. Ringer p[ro]p[ter]a testatur dicens et pauperem et diuitem ego feci. et p[ro]m[on]taequalis mihi cura est. Non est enim deus personarum acceptor: nec pro illo tantum se curam gerere proficitur qui in seculo diuinitis pollet: sed pro omnibus et pro pauperibus curam sustinet remuneraturus quem inuenierit aut in diuinitis humilem aut in paupertate patientem distributione veluti tori corporis humani ministerium queritur singulorum. Consider

ret hominis corpus esse unum quidem corpus sed plurima membra nonnunquid omnia sunt oculi: aut pes: aut reliqua membra. Sed sicut ait apostolus doctor gentium fide et veritate que inferiora sunt membra maiorem his tribuum honorum. Et quae admodum virtus singulorum membrorum in suo ordine atque officio demonstratur Ita in totius humani generis corpore utili minor paupertas et diuinitas collocantur et diuinitas humanitas dei examine comprobatur Eccl[esi]are debet pauperem deo gratias agere: quia multis patrimonii neribus liberatus est. In die probationis non grauatur compedibus facultatum, facilius liber sequitur discipulus dominum nullis neribus implicatus.

Non delit etiam ab ipse inq[ui]tz potest misericordia iusta in egenos: quia sicut iustus efficitur de frugalitate in inferioribus et non babentibus prerogatu non vereatur ne ipse deficit cum in vsu sancte administrationis habeat promptissimam voluntatem nihil cum sibi deerit. Non cupiat in hoc seculo diues sibi mala prima sibi acquirat. dicente et montante gloriose paulo habentes victimum et restitutum his contentissimus immo si vera fide et ppter salutem credere optauit celestes sibi diuinitas cooptet et comparet quas vnuquisque et misericordie et religis bonis actibus comparat et assumit. Temporalibus enim eterna sunt preparanda caducis stabilitas: sollicitis securiora periculosis libera in honoriis clariora. H[oc] igitur cum christus dicerit: Domum querite regnum dei et tecum omnia apponentur vobis nulli dubium fore credobis copiam necessiarium rerum in terris non defecturam quibus celestia preparantur unde his monitis et diues temperetur et pauper subleuetur. Difficile quoque portentes nobiles et diuites et multo his difficultius elocuentes deo.

Obsecatur namque mens eorum diuinitis opibus atque luxuria et circumdati ritiis non possunt videre virtutes felicem enim qui non in diuinitatione in sapientia non in potentia seculari et eloquentia sed in Christi passionib[us] gloria et nihil miseris. Et deus propter numnum contemnere. Ideo quem senseris semper aut cre-

co2

co2

co2

co2

co2

co2

co2

co2

co2

magnum

bro de nummis loquenter in isto rem potius babeo quam mo-

Ca. vi. de correctione et doctrina presidentis.

*E*tector quoq; honore suppresso equalem se subditis be-
ne viventibus deparet erga peruersos iura rectitu-
dinis exercere non formidet. Nam liquet q; omnes ho-
mines natura genuit equeleg; sed variante merito/
rum ordine galios alius culpa posposuit. Sed et arguuntur ne/
gligentes rectores ecclesie dei ob quozum incuriam perit om/
nis decor populi christiani; cum nec in cogitatione legis divi/
ne nec in cultu pierat; nec in sacrarum virtutum exercitio/
laborare conentur. Lunc etenim doctrina rectorum sanitas est.
cum doctrina pariter et vita consentiunt. Sed nec putet sua do-
ctrina et sapientia sed dei auxilio pacem ecclesiis suis redditam,
Quisli suum seruauerint gradum sicut quasi domus dei et qua/
si angelus domini; sed si plus cupiunt videri nosse q; ceteris
qua docet veritatis regulam non tenere. Magister quoq; di-
scipulū corrigit que ardētioris cernit ingenii. Nam medicus si
curare cessauerit desperat. Quoniā non est parui apud dñm me-
riti bene filios educare. Rector quoq; est et laborantiū noue-
ritudo vel lapsis manū porrigitur vel errantibus iter ostendere. sed ne glorieris q; multos discipulos habeas. filii dei do-
cuit iu iudea. et xii. tm ap̄li illum sequebant. phariseoz autē do-
ctrine ois populus applaudebat. Ledit discipulus magistrum.
Si p negligentiā suā preceptariusc; labore dispdat; ideo non sit. co?
in eis pene diuersitas quib; precepta sunt paria; nulli? psonaz
accipias quātūcūq; sit potest vel nobilis si peccauerit corripe eu-
nā cōfusionē sequit̄ ignominia. ignominia correptio? correptio/
ne cōsolatio? cōsolutione salus. rera enī amicicia que sentit) dis-
simulare nō debet. nō est crudelitas p deo crima punire. sed
pietas nihil tāc crudelius nihilq; miserius inueniri potest. q;

re timore mortis p prie nec salute filiorū audeans defendere q; do-
cente autem te in ecclesia non clamor populi sed gemitus suscitetur.
lachrymæ auditox laudes tue sint. Sermo p̄s byteri scriptura-
rū lectione cōditus sit. Unde et apl̄us precipit. Sermo vester sit Antpo-
sale conditus. q; si infatuatus foras proiicit. et perdit nominis di-
gnitatem. Nā sicut victoria domini triumphus seruorum. et sic ma-
gistris eruditio/dictpulorū pfectus. Nisi enim caput sanū sit om̄. rō.
mnia mēbra erunt in vicio quādo doctrina nō erit in ecclesiis in-
telligimus perire pudicitia/castitatem monit̄. et oēs obire virtutes
quia nō comedetur verbū domini. Tūc scriptura erit utilis au-
dientibus cū abscq; christo nō dicit: cum abscq; patre nō perficit.
cum sine spiritu sancto eā nō insinuat ille qui p̄dicat sed difi-
ficle dignus preco virtutū christi inueniri potest qui in iunctū
andis illis nō suā sed eius querit gloriā. q; p̄dicat. Cōfusio-
quoq; et ignominia est. Jesu crucifixū pauperē et esurientē far-
sis p̄dicare corporibus et ieuniorum doctrinā p̄tribētes bu-
castumentiāq; ora proferre. Nō confundat ergo opera sermos
nem tuūne cum in ecclesia loquaris tacitus quisq; respondeat.
cur hec que dicit̄ non facis. Accusare etiā avariciā latro potest.
Sacerdotis os cum mente cōcodet. Nā quō potest p̄ses eccl. rō.
ste anferre malum de medio eiū qui in delictu simile corruerit.
aut̄ qua libertate corripit peccantē cū tacitus ipse sibi respōdeat.
at̄ adē se admisſe que corripit. Perdit enim auctoritatē docē. rō.
dīciūs opere sermo destruit. Ac illud Tulli caput artis ē dos.
cere quod facias. Venerationi mihi semp fuit nō verbosa rusti-
citas sed sancta simplicitas. Qui n̄ in sermone imitari se dicit rō.
apostolos pius imitetur virtutes et vitā illoꝝ qib; loquen-
di simplicitatē ercusabat sancti nominis magnitudo. non entz rō.
facit ecclesiastica dignitas christianum. nec est facile stare loco.
pauli tenere gradum Petri iam cum christo regnantium ne for-
te veniat angelus qui scindat velum templi tui: qui can i
delabrum de loco moueat. Igitur edificaturus turrim fu-
turi operis sumptus computa. sicut uon hierosolymis fuisse:

sed bierosolymis bene virisse laudandum est. Prius ergo facias.
 mus, et sic doceamus ne doctrine auctoritas cassis operibus fra-
 stetur. Nam de eloquentibus et pronunciantibus plenus est orbis.
 Id quoniamque nesciunt docentes que non didicerunt. In istri-
 fiunt cum discipuli ante non fuerunt. Sed nec ad scribendum
 cito psilia, et leui ducaris insania multoq; tempore disce quod
 doceas, et sic temeritate quorundam doceas quod nescias. An
 te disce quod docturus es. Nam qui sapientus verba crebro au-
 dire et intelligere negligit vitam suam gubernare non nouit:
 quantum magis nec aliorum regimini proficiendus est. Video ser-
 um seruis te esse conuenit: atq; ita in omnibus perdocere: ve
 quicunq; audiunt conuersatione tua magis q; sermone profici-
 ant. Quoniamquidem non in sermone est regnus dei. sed in vir-
 tute. Sed nec statim multitudinis acquiescam? iudicis ed elec-
 tij in principatu nostro camus mensuram nostram et humiliemur
 sub potenti manu dei. Reuera nibil fedina preceptore furoso:
 qui dum debeat esse mansuetus et eruditus econtra torto vul-
 tu: trementibus labiis: rugata fronte: effrenatis conuiciis: fa-
 cie interpallorem: ruboremq; variata clamore perstrepit. et terram:
 tes non tam ad bonum trahit quam ad malum seuitia sua: preciu-
 pia. Lice non qui aliquando irascatur: iracundus est. sed ille
 qui crebro hac passione superatur. Suntq; multi docentes ea
 que non oportet turpis lucri gratia: qui totas domos subuen-
 tunt et putant questum esse pietatem. Quodq; plerumq; acci-
 dit: ut habeamus pugnas legis: non ob desiderium veritatis:
 sed lactanciam glorie dum apud audientes docti volumus et
 etiam si festino igitur gradu pergamus ad magistros: et eorum
 teramus limina: et precepta virtutum ac mysteria scripturarum
 vincula potemus eterna: sacramenta.

Capi. vii. de solitudine.

Et uera ye simpliciter motum mentis mee fatear consi-
 derans et propositum tuum et ardorem quo seculo renu-
 ciasti. Differentis in locis arbitror. Si urbibus et fre-
 quentia urbium derelicta in agello habites et christum in solitu-
 dine queras. et ores solus in monte cum Iesu sanctorumq; loco/
 rum tantum vicinitatibus perfruaris id est vt et urbe careas: et
 propositum monachi non amittas. Loquor non de episcopis: no
 de presbyteris: non de clericis: quorum alia causa est: et alia mo-
 nachi. Clerici oues pascunt: ego pascor: sed de monacho loquor
 qui pretium possessionum suarum ad pedes apostolorum po-
 suit: docens pecuniam esse calcandam: et humiliiter et secreto vigi-
 lit: et semper contemnit: quod semel contempserit. Nam sum
 me stulticie est: renunciare seculo: dimittere patriam: rurbes de-
 serere: monachum: pisteri: et inter maiores populos publice vi-
 uere. Quia ergo frater me interrogas per quam viam incedere
 debas: reuelata tecum facie loquor. Si officium vis exercere
 presbyteri: si episcopatus te vel opus relonus forte delectat: vi-
 ue in urbibus et castellis et aliorum salutem: sac lucrum anime
 tue: sin autem cupis esse quod diceris: monachus id est solus:
 quid facies in urbibus: que utiq; non sunt solozum habitacula:
 sed multorum. Habet unumquodq; propositum principes suos:
 romanii duces imitantur: Romulos: Fabricios: Regulos: Scipi-
 ones: Philosophi: pponant sibi pitagoram: Socratem: pla-
 tone: n: Aristotilem: poete emulentur: Homerum: Virgilium:
 Menandrum: Terentium: Historici: Rithidem: Salustium: De-
 rodoctum: Luium: Oratores: Lysiam: Grathos: Demostenem:
 Tullium: Et ad nostra veniamus: Episcopi: presbyteri habe-
 ant ad exemplum apostolos: et apostolicos viros: quorum hono-
 rem possidentes: habere mereantur et meritum: Nos autem ha-
 bemus: propositi nostri principes: paulum: Antonium: Julianum:
 Hilarionem: Macharium: Et ut ad scripturarum auctoritatē
 redeamus: noster princeps belis: cug: belis: Nostris duces filii: pphe-
 tarum: qui habitant in agris: et solitudine: et faciebant sibi taber-

nacula ppe fluente iordanis. De his sunt et filii rethab: qui vi-
num et siceram non bibebant et morabantur in tentoriis qui dei p-
Hieremiam roce laudantur. et pmittitur eis q: non deficiat de
stirpe eorum vir stans co: a domino. Interpretare igitur rocabus
lum monachi hoc est nomine tuu. quid facis in turba qui solus
es no: tibi eadem causa que ceteris est quodq: nemo xpbera in
patria sua honorem habet. Nam rbi honor non est ibi conser-
ptus est, rbi contemptus ibi frequenter iniuria. rbi iniuria in
dignatio rbi indignatio ibi quies nulla rbi quies non est: ibi
mens sepe a proposito deducitur rbi autem per inquietudinem
aliquid auferatur et studio minus fit: eo quod tollitur rbi mi-
nus est perfectum no: potest dici. Et hac suppuratione illa sum-
ma nascitur. Monachum perfectum in patria sua esse no: posse
perfectum autem esse nolle derelinquere est rbi autem ego nunc
sum non solum quid agatur in patria: sed et an ipsa patria perfec-
ta signo: immo nec mibi conceditur unus angelus beremi.
quotidie exposcor fidem: quasi sine fide renatus sum.

**Capitulum. viii. de laudibus
et utilitate beremii.**

¶ Quid igitur agis tu frater in seculo qui maior es mun-
do: paupertatem times beatos pauperes christus ap-
pellat. labore terreis: sed nemo athleta sine sudoribus
coronabitur. De cibo cogitas: sed vera fides famem non patit.
Super nudam me tuis humum erosa ieiuniis membra collide-
re: sed dominus tecum facit squalidi capit is borret inulta cesa-
ries: sed caput tuu christus est. Infinita beremi rastiras te ter-
ret: sed tu paradisum mente deambulas quotienscumq: illic me-
te conscenderis: toriens in beremo non eris. O desertum chiv-
isti floribus vernans. O solitudo in qua illi nascuntur lapides:
de quibus in apocalypsi. Civitas magni regis erexitur. O be-
remus familiaris deo gaudens et atq: et etiam illud apostoli:

Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram glo-
riam que reuelabitur in nobis. Cur enim timido animo christia-
nus es. filius hominis non habuit rbi caput suum reclinet: et
tu amplas porticus et ingentia tectorum spacia metiris. Heredi-
tatem spectans secuti: coberes rpi esse no: poteris. nudos amat
beremus. Corpus assuetum tunica lorice omus no: fert. Caput
opertum lingue galea recusat. molle ocio manus durias exspe-
rat capillus. Sed cur iniqua pergis ad beremum videlicet ut te no:
audiam. no: videam. ut tuo furore non mouear. ut tua bella no: pa-
ttar. nec me capiat oculus meretricis. ne forma pulcherrima ad
illicos trahat amplectus. Respondebis hoc no: est pugnare. sed
fugere. etiam acie aduersariis armatus obfistit. et postq: viceris
coronaris. At eoz imbecillitate meam. nolo spe pugnare victo-
rie. ne perdam aliquando victoriam. si fugero gladiu: dimittam.
Si stetero aut vincendum mibi est. aut cadendum. Quid autem ne-
cessere est certa dimittere. et incerta sectari: aut scuto. aut pedibus
mors viranda est. Tu qui pugnas. et superari potes. et vincere:
ego cum fugio non vincor in eo q: fugio: sed ideo fugio ne vin-
car. Nulla securitas est vicino serpente dormire. potest fieri ut
me non mordeat. tamen potest fieri ut aliquando me mordeat.
Fuga enim non infidelitas: sed prudentie iudicium est. ne fru-
stra offeram nos periculis. Sed nup egypci deserta vidisti. in-
tuit? ea angeli causa familia: opti ibi flores sunt. quata spualib?
geminis prata vernatia: vidisti ferta: quib? dñs coronat ille tibi
in pectore ignis exstinet. Illa quotidie cogita. tracta. conside-
ra. et quasi quodam carcere tentus exclama. Heu me quia plon-
gata est inibi peregrinatio mea: et in paradisum mente transcen-
dens: toriens in terra no: eris: quotiens terrena despereris. Ea-
dem nobis certe cu: his qui habitat p: desertu: conditio est idem
oculi et manibus iisdem infirmitatib? et virtutib? subiacem? Si
te aque por: verat: quari nobiles no: dicā vina nesciūt: et carnes
ignorat: et infuso tantu: legumine sustentatur. Si balneoz te la-
yachia sollicitat: quati principes ciuitatū: siue ob culpā ppia-

sive ob inuidiaz insulas deportati sine eterno premio futuraqz
mercede absqz mercede absqz balneis perseverant. Nemio id ne-
cessitate pati non potest quod pro deo voluntate pati detractat
babebis cellulam que te solum capiet immo non eris solus. ^{an} Cor.
gelica tecum turbaz versabitur tot socii quot sancti leges euage-
lium fabulabitur tecum Iesus replicabis apostolos vel ppber-
tas: Nam quidem talem alium poteris tuis sermonibus habe-
re consortem. Terra sumus et cinis et per omnia mometa de no-
stra salute suspensi continuo in puluerez dissoluendi. Quid re-
tractamus facere de necessitate virtutem. Certe quandoqz mo-
riendum est qz cito mundi derelinquimus angustias. Et si for-
te ob continentiam quod ramen raro accidit dolere stomachu-
estuare febribus accepimus perpetue vite ingressum ranum
morbum putemus. Quantu enim in mediis opibus et inter insu-
las consulatus repentina morte subtracti sunt. Quid ergo desi-
deramus yrbiu frequentiam qui de singularitate censemur.
Dibi enim opidum carcer et solitudo paradisus est. Seculariu-
quoqz marime potentum consortia deuita. Quid tibi necesse e-
illa sepius ridere quorum contemptu monachus esse cepisti.
nam monachum solitudo facit non publicum.

¶ Ca. ix. de periculo vite solitarie.

¶ Q. 50. Onaci etiam nunc mores discutimus qui iugū chris-
tii collo suo imposuit ^{primu} tractandum est utqz
solus an cum aliis in monasterio vivere debeas. ^{Q. 51.} Mir. So. ap.
hi placeat ut babeas sanctorum contubernium. neqz absqz ducto-
re ingrediaris viam quā nunqz ingressus es. Statimqz tibi in
partem alteram declinandum sit et erroj pateas. Plusqz autem mi-
nus ambules qz necesse sit et currens lasseria morarizqz faciens
obdormiens in solitudine. Cito surrepit superbia et si parump-
teiunauerit hominemqz non viderit putat se aliquius esse mo-
menti oblitusqz sui unde quo venerit intus corde lingua foris

vagatur. Judicat contra apostoli voluntatem alienos seruos
quod gula proposceris porrigit manus domi quantum volue-
rit nullum feretur omnes se inferiores putare. crebruiusqz in vr-
bibus qz in cella est et inter fratres simulat verecundiam qz plas-
tearum turbis colliditur. Quid igitur solitariam vitam repres-
bendimus minime quippe qz sepe laudamus licet ut prefertur. ^{52.} So.
solitaria vita periculosa est ne abstracti ab hominum frequen-
tia sordidis et impia cogitationibus pateant et pleni arrogan-
tie et supercilii cunctos despiciant armisqz linguas suas vel cle-
ricis vel monachis detrabendo. Sed de ludo monasterioru bu-
iusmodi volumus egredi milites quos heremi dura rudimen-
ta non terreant qui speciem sue conuersationis multo tempore
dederint qui omnium fuerunt minimi ut primi omnium fierent
quos nec elusies aliquando nec saturitas separavit. Qui pau-
perate letantur quorum habitus sermo vulnus incessus doctrina
est virtutum. Quotiens in heremo constitutus in illa vas-
ta solitudine que exusta solis ardoribus horrendus monachis
prefstat habitaculum putauit me romanis interesse delitus. Se-
debam solus quia amaritudine plenus eram borebant facto
membra deformia et squalida curia. sicut ethiopiss carnis ob-
dixerat. Quotidie lachryme quotidie gemitus. Et si aliquando
me repugnantem somnus imminens oppressisset nuda homo
vir ossa herentia collidebam. De cibis vero et potu taceam: cuz
etiam ibi languentes monachi aqua frigida rerantur. Et coctu
aliquid accepisse lururia sit. Ille igitur ego qui ob iehenne me-
cum tali me carcerare damnaueram scorpionum tantum socius
et ferarum sepe cordis in terram puellarum pallebant ora ielu-
nius et mens desideriis estuabat. In frigido corpore et ante bo-
minem sicca iam carnem premortua sola libidinum incendia bu-
liebant. Itaque omni auxilio destitutus ad Iesu iacebam pedes.
rigabam lachrymis crine tergebam et repugnantem carnem eb-
domadarum media subiugabam. non depudesco infelicitatis
mei qui potius plango non esse quod fueram. Memini me cla-

mantem diem crebro iunctissimē cū nocte: nec prius a pectoris ces-
sasse verberibus q[uod] domino imperante rediret tranquillitas ip[s]o
Psalm quoq[ue] cellulam (quasi cogitationum mearum conscientiam) per-
timescebam: et mibimet iratur: et rigidus solus deserta penetra-
bam: ibi mee erat orationis locus: ubi illud miserrime carnis er-
gastulum collocabam. Et ut mibi testis est dominus post mul-
tas lachrymas post celo oculos inherentes: nonnumq[ue] videbar
mibi interesse agminibus angelorum: et letus gaudensq[ue] canea-
bam: post te in odozem vnguentorum tuorum curremus. Dicas
et aliud quod in egypto viderim. Grecus erat adolescens in ce-
nobio: qui nulla continentia: nulla operis magnitudine flami-
mam poterat carnis extinguerre. Hunc periclitantem pater mo-
nasterior[um] bac arte seruauit: imperat viro cuidam graui ut virgis
et conuiciis insectaretur hominem. Et post irrogatam iniuriam
primus veniret ad querimonias: vocati testes pro eo loquebantur:
qui contumeliam fecerat. Flere ille contra mendacium cepit. So-
lus pater defensionem suam callide opponere studuit: ne abun-
dantior tristitia absorberetur frater. Quid mula ita ann[us] du-
ctus est: quo expleto interrogatur adolescens super cogitatio-
nibus p[re]stini sicut adhuc moleste aliquid sustineret. Pape in/
quit mibi vivere non licet: et fornicari libert[er]. Hic solus si fuissest
quo adiutorio superasset. Sunt enim meliores duo: q[uod] vnuus et si
alter ceciderit ab altero fulcietur: unicus triplex non facile
rumpitur: et frater fratrem adiuuans exaltabit. Vidi ego quos/
dam q[uod] post q[uod] renunciauerit seculo vestimentis dumtarat: et vo-
cis professione non rebus nibil de p[re]stina conversatione muta-
runt. Res familiaris magis aucta: q[uod] diminuta: eadem mysteria
seruorum idem apparatus conuiuia: nomen tibi vendicant so-
licariis. Quidam vero pauperes sunt: et tenui substantiola videt/
tur: q[ui] sibi scoli pomparum ferculis similes: procedunt ad publi-
cum: ut caminam exerceant facundiam. Sunt etiam qui humo-
re cellularum immoderatisq[ue] ieiuniis: tedio solitudinis: ac ni-
mis lectione dum diebus: et noctibus auribus personantur.

16. 70.
tur in melanconiam: et ipocritis magis fomentisq[ue] nostris mo-
nitis indigent. Plerique artibus: et negotiationibus p[re]stini ca-
rere non possunt: mutatisq[ue] nominibus: institutorum eadem exer-
cent commercia. Non victim[us]: et vestitum quod apostolus prece-
pit: sed maiora q[uod] seculi homines emolumenta sectantes: et sub
religionis titulo exercentur iniusta compendia: et honor[um] nomi-
nia christiani magis fraudem faciuntq[ue] patitur. Que pudeat dice-
re sed necesse est: ut saltem sic ad nostrum erubescamus deder[emus]
publice extenderentes manus pannis aurum tegimur. Et contra
omnium opinionem plenis facultatis morimus divites qui (qua-
si paupere) victimus. Libicum in monasterio fueris hoc facere
non licebit: et inolescente paulatim consuetudine quod primum
cogeberis velle incipes: et delectabit te labor tuus oblitusq[ue] pre-
teritorum semper priora secraberis. nequaquam considerans quid
alii mal[us] faciant: sed quid boni tu facere debeas. Nec vero pec-
cantium ducaris multitudine: nec te percuntium turba solici-
tet: ut tacitus cogites. Quid ergo omnes peribunt: qui in urbi-
bus habitant. Ecce illi fruuntur suis rebus ministrant ecclesias
balneas adeunt: vngentia non sponunt: et tamen in omni ore
versantur: ad quod et ante respondit nunc breuiter respodebo
In presenti opusculo me non de clericis disputare: sed mona-
chum instruere.

C. a. x. de periculo habitandi in urbibus.

Considera obsecrosatis esse difficile locum Stephanii
implere: vel Pauli: vel in angelico stare ministerio.
Preciosum margaritum est: sed cito frangitur. Fra-
ctumq[ue] instaurari non potest. Hauius quamvis sit rudis: et soli-
dis confita clavis instrumentosq[ue] fluctus tabulata non sentiat: ci-
tatis periculose nauigat perforatur. Et licet plenis ventis lucro
suis ad optata perueniat: tamen magis secura sunt que et trans-
quilla sunt. Et apertius loquuntur plus te dicis habere mer-
cedem: si in media urbe coisistens monachorum victiges vita: et sunt
vera que dicis: sed non tam facile explentur opere: q[uod] dicto. nam si

aliquis te de optimatibus invitat ad prandium certe aut eum
 dum tibi est aut negandum. Si ieris aut eisdem resceris cibis
 aut aliis. et aliis conuiuarum offenduntur oculi; si isdem pert
 abstinentia. Quod si ire nolueris miser comederis in prandio.
 ad singulas quasq; violas et delibuta melle vina potaberis. Ali
 us in tum vultum cauillabitur ille incessum irridebit hic ha
 bitum. et imitatores forsitan iudeorum nonne (inquiete) hic est
 filius fabri: nonne fratres eius et sorores apud nos sunt: ego il
 lum memini ante tot ferme annos illud fecisse turpe dixisse tur
 pius. alius furem clamabat et tecum sceleria finget esse partici
 pem omnia prandia pariter consonabunt. et in te temulentum
 conatium dissoluetur q; si ullis abstineris carnibus et no cre
 bro balnea frequentas: tunc nota per omnes columnias. Mani
 chei tibi titulus ascribetur. si volucrum edulium refuraberis: et
 tenellas carnes columbae crassosq; turtures expertent gutturi
 durior dominus denegaueris: sacrilegii crimē affigie statimq;
 aiunt. Di sunt qui creatorem mundi contemnunt. in usus nostris
 facta sunt omnia. Audiu domino teste non mentior quendam
 in suam gulam disertum cum rumore cognosceret me cibis escule
 toribus abstinered dicere. Numquid porcellus ita factus est: ut
 rogatus in senatu sententiam diceret. Quo videlicet me stulti
 cie condemnaret qui me putaret ea que sunt in usus creatio non
 sumere. Quod si nulla fuerit tunica etiam preter eum tantum
 digitis denotaberis: ac si nisi formolus fueris sanctus esse non
 poteris. Hec istiusmodi cum vitam in urbibus lacerent bonam.
 Quid facies frater in medio: aut virtus aut anathemati colla
 submittes: id est aut sectaberis que sunt aduersa continentie.
 aut si nolueris condemnaberis. Pretermitto crebras salutatio
 nes obsequia matronarum. variasq; illecebras quibus etiam ri
 gissimi molliuntur animi et sirenco cantu ad naufragium ptra
 buntur. Aut autem illud affirmes etiam si ista non essent ad
 comparationem tamen ingenti boni minora deserere deberes.
 Cum enim canta reperimus in celo parua et caduca quesisse no

doleamus in terra. Ambitus namq; potentia magnitudo. urbis
 videre et videri et salutari laudare. detrahere vel audire ploqu:
 et tantum hominum frequentiam saltem in iustum videre a pro
 posito monachorum et quiete aliena sunt. Aut enim videm⁹ ad
 nos venientes et silentium perdimus: aut si non videm⁹ et su
 perbie arguimur. Interdum et visitantibus reddam⁹ rices ad
 superbos sores pergit. Inter linguas rodentium ministraq;
 postes ingredimur deauratos. In christi vero villayte dicimus
 totum rusticitas. itaq; prius occupationes aut nobis clauden
 dum est hostium: aue scripturarum. ppter quas aperiende sunt
 fore studia relinquenda. His igitur rationibus invitati multi
 philosophorum reliquerunt frequentias urbium et ortulos sub
 urbano: rbi ager irriguus et arborum come et susurrus avium
 fontis speculum: riuus immurmuratis et multe oculorum aur
 umq; illecebren per lucum et abundanciam copiarum anime
 fortitudo mollesceret. et eius pudicitia constiperetur. Inutile
 quippe est crebro videre per que aliquando captus sis: et eorum
 te experimento committere quibus difficile careas. Nam quos
 seculi carcer includit nunc ira. nunc auaricia. nunc libido. nuc
 vitorum incentus: viciorum portabunt ad ruinam. Ideoq; ob
 ceirende sunt animi voluptates relinquenda delectationū stu
 dia. Quoniam hec circumcisōnis est veritas non figura. Atē
 dum in summa vbi naturalib⁹ amputatis conuersatio nostra
 tendat ad celum: quod fieri ludi. si iocu: si conuiua: si sermo
 penē familiarium deseratur. que circumciduntur harescant. no
 visu. non auditu. non tactu. aut sapore capiat in natura corpo
 ria naturam corpoream non habere. Nam si vellemus despice
 re quod sumus. meremur in melius esse q; sumus. Igitur ne te
 mere nos offeramus periculis. sed quantum in nobis est infideli
 as declinemus.

Ca. xi. de laude abstinentie
 et precipue a carnibus.

5. Aluator noster attendite in quibus ne forte aggra-
uentur corda vestra crapula et ebrietate et curia huius
vite. Modicus enim et temperatus cibis et carnis et ani-
me utilis est balneorum fomenta non queras qui calorem cor-
poris iejuniorum cupis frigore extinguere. Que et ipsa moderata
sint ne nimium debilitent stomachum et maiorem refactionem
poscentia erumpant debilitatemque parens libidinum est. Hinc
enim medici et qui de humanorum corpore scripsere naturis pie-
cipue Galienus in libris quorum titulus est lese non puero-
rum et iuuenium ac perfecte etatis virorum mulierumque corpo-
ra insito calore feruere et norios esse his etatis cibos qui ca-
lorem augeant sanitatemque conducere frigida quecumque in esu et potu-
sumere. Sicut econtrario senibus qui pituita laborant et frigo-
re calidos cibos et vetera vina prodelle. Et etiam comicus cuius
finis est humanos mores nosse atque describeret dicit. Sine cere-
re et bacho friget venus. Fibil itaque scias conducere christianis
adolescentibus: ut elius olerum: nam ardor corporis frigidioris
bus epulis temperandus est. Nobis enim non corporum cultus
sed anime vigor queritur que carnis infirmitate sit fortior. In-
de est quod nonnulli ritam pudicam appetentes in medio itinere
corruunt dum solum abstinentiam carnium putant et legumini-
bus onerant stomachosque moderate parcer sumpta innoria
sunt. Et quod ita sentio loquar nihil sic inflamat corpora et
titillat membra genitalia: sicut indigestus cibus rictusque canis
sunt. Quod enim seminarium voluptatum est venenum puta. Est
autem elius carnium seminarium libidinis: et non solum de car-
nibus loquor: sed in ipsis leguminibus instantia et grauia de-
clinanda sunt. Parcus cibus et venter esuriens triduanus ieju-
niis prefertur. Multo enim melius est continue parumque satia
sumere. Pluvia illa optima est que sessum descendit in terris.
Subito te nimius imber preceps arua subuertit. Refectio itaque
saturitatem fugiat nihil prodest biduo aut triduoque transmisso

vacuum portare ventrem: Si pariter obruatur si compensetur
saturitate iejunum illico mens completa torpescit et irrigata
corporis humore spinas germinat libidinum plures quoque sunt
qui cum vino sunt sobri et ciborum tamen largitate sunt ebrios.
Omnis enim qui ebrietatem sectantur filii belial vocantur.
Nam venter mero estuans facile despumat in libidinem. Unus ex Noe
de hoc ebrietate nudauit femora, Ioth quem sodoma non vi-
cidivina vicerunt venter quoque plenus facile disputaret de ieju-
niis. Qui enim christum desiderat et ille pane vescitur non que-
rit magnopere quoniam de preciosis cibis stercus conficiat quic-
quid post gulam non sentitur idem sit quod panis legumina. Om-
nione enim in hoc mundo laborant homines hore quasi consumi-
tur et atritum dentibus ventri traditur digerendum. et tamdiu
tribuit voluptatem quodammodo gutture continetur cum vero in ali-
um transierit definit inter cibos esse distantiam nec hoc dicimus
quod negemus pisces sed quomodo nuptiis virginitatem ita satu-
rari iejunia preferimus. Sed nec ideo te carnes resci non putes
si suum leporum atque cervorum et quadrupedum animantium
esculantiam reprobes. Non enim hoc pedum numero: sed suavi-
tate gustus iudicatur. Scimus ab apostolo dictum. Omnis cre-
atura dei bona que cum gratiarum actione percipitur. Bonum
est carnem non manducare comedant carnes qui carnibus ser-
uiunt quorum feruor despumat in coitum eorum etiam intesti-
na carnibus repletantur tu vero nihil necesse habes aliud nisi
perseuerare iejunium. Dolor et sores gemme tue sint igitur
cum mibi dixeris cur porcus creatus est statim tibi respondebo
puerorum moe certantium cur vipere et scorpiones nec deum super-
fluorum iudicabis opificem quia plurime et bestie et volucres
sunt quae tue fauces recusent. Sed ne contentiosum hoc pugna-
rum magis videat esse quod rex audiatur circa suo et a propter et telis
giantes creatas sint milites athlete naute metallorumque fossores
et ceteri duro opere macipati haberent cibos quibus fortitudo corporis

Dicitur [In monachal velog.]
necessaria est. Qui portant arma et cibaria: qui pugnare et calcibus sua inuicem membra debilitant. Qui remos trahunt: quorum latera ad clamandum dicendumque sunt valida. Qui subuertunt montes: et sub sudore: et imbris dormiunt. Sed quid ad nos quoque conuersatio in celis est. Teterum nostra religio non athletam: non nautas: non milites: non fossores: sed sapientie erudit sectatores: qui se dei cultu dedicauit: et scit cur creare sit: cur resetur in mundo: quo abire festinet: unde apostolus loquitur: Quando infirmo tunc potens sum: et si exterius noster homo corrumperit: sed interior renouatur de die in diem: et cuius dissolui: et esse cum christo: et carnis cura ne feceritis. Qdque sine quatuor sensibus vivere possumus: id est sine aspectu: auditu: et odoratu: atque completru: absque gustu autem et cibis impossibile est humanum corpus subsistere: sed desse ergo debet ratio: ut tales tantas sumamus escas: quibus non oneretur corporis nec libertas anime pregraueatur. Quia si comedendum est: et deambulandum: et dormendum: et digerendum: et hostea inflatis renia incendiua libidinum suscitantur. Sunt quidem sensus nostri portae per quas ad animam nostram seculi blandimenta descendunt: et per quas sensus carnis introeunt: et quasi late strage facta: viam virtutibus quadam pietatis fecerimus: nunquam ad regem pietatis peruenire poterimus. Dicat enim quisque: quo doleat: ego loquor conscientiam meam: scio mihi abstinentiam: et non cuisse intermissam: et pruisse repetitam. Nec tales ergo accipiamus: cibos: quos aut difficuler digerere: aut comedentes magno paratos: et perditos labore: deuemus. Olerum: et pomorum: et leguminum: et facilius apparatus est: et arte impediuntur: coquuntur non indigent: et sine cura sustentat humanum genus: moderateque sumuntur: quia nec avide deuoratur: quod irritamentum gule: non habent: et digestione decoquitur. Nemo enim unius: et duobus cibis: hisque vilibus: usque ad inflationem ventris: oneratur: que diversitate carnium: saporis delectatione concipiuntur: et ad esum sui expleta esurie: quasi captiuos trahunt: unde et morbi ex sati-

73

ritate nimia concitantur: multique impatientia gule vomitu res mediantur. Quod turpiter inge seruntur: turpi egerunt: postquam enim venit christus in fine temporum: reuolutio ad alpha: id est finem ad principium: ut in prima etate: nec circumcidimur: nec repudium dare permittimur: nec carnes comedimus. Ipotras in amforis misericordia docet: crassaque obesa corpora que crescendi mensuram impletuerunt: nisi cito ablatione sanguinis minuantur: paralismus: et pessima morborum genera parere: et sic circa esse necessariam deprecationem: ut rursus habeant: in que possine crescere: non enim manere in uno statu naturam corporum: sed aut crescere sperant: decrescere: nec posse vivere animali nisi crescendi capar sit. Unde Galienus doctissimus: Ippocratis interpres: Athletas quoque vita: et ars sagina effudit in exhortatione medicinae: nec vivere posse diu: nec sanos esse: animasque eorum ita nimio sanguine: et adipibus quasi luto: involutas: nihil tenuis: nihil celeste: sed semper de carnibus: et ructu: et ventris in gluuiis cogitare. Diogenes tyrannos: et subversiones urbium bellicas: vel hostilia: vel ciuitatis: non per simplici victu olerum: pomorum: sed per carnibus: et epularum delitiis asserti excitari. Qdque mirandum sit! Epicurus voluptatis assertor: omnes libros suos replevit: oleribus: et pomis: vilibus cibis: dicens esse vivendum: quia carnes: et exquisite epule: ingenti cura preparantur: maioremque penam habeant in querendo: quod voluptatem in abundando bibere: et comedere non deliciarum ardorem: sed famem fitimque restringere: qui carnibus vescuntur: indigent etiam his: que non sunt carnium: qui autem simplici victu vnde eos carnes non requirere. Sapientia: quoque operam dare non possumus: si mense abundantiam cogitemus: que labore nimio: et cura indigent: ita expletur nature necessitas frigida: et fames: simplici vestitu: et cibo expelli potest: delitier: epularum varietates: somen- ta sunt: atauricies: quod si quis extimat: et habundantiam ciborum: proportionumque se perfrui: et vacare posse sapientie: hoc est versari in altera delicia: et de littiorum virtutis non teneri: scipsum decipi sen- ter ferre solo ferre.

Sette. Itra monachal vel.
necessaria est. Qui portant arma et cibaria: qui pugnare et calcibus sua in vicem membra debilitant. Qui remos trahunt: quorum latera ad clamandum dicendumque sunt valida. Qui subi-
vertunt montes et sub sudore et imbris dormiunt. Sed quid ad nos? conuersatio in celis est. Tertius nostra religio non
athletam: non nautas: non milites: non fossor: sed sapientie erudit sectatorem qui se dei cultu dedicauit: et scit cur creat? sic cur resurget in mundo quo abire festinet. Unde et apostolus loquitur: Quando insirmortunc potens sum: et si exterioz noster homo corrumputur: sed interior renouatur de die in diem. et cuius dissolui et esse cum christo et carnis cura ne feceritis. Quid sine quatuor sensibus vivere possumus: id est sine aspectu: audi-
tu: et odoratu: atque completru: absque gustu autem et cibis impossibile est humanum corpus subsistere. Sed desse ergo debet ratio ut ealegit tantas sumamus escas: quibus non oneretur corpora: nec libertas anime pregraevetur. Quia si comedendum est et deami-
bulandum et dormendum et digerendum et hostea inflatis venis incentiva libidinum suscitantur. Sunt quidem sensus nostri portae per quas ad animam nostram seculi blandimenta descendunt: et per quas sensus carnis introeunt: et quas si late strage facta viam virtutibus quadam pietatis fecerimus: nunquam ad regem pietatis peruenire poterimus. Dicat enim quisque quo dolet: ego loquor conscientiam meam. Scio mihi abstinentiam et non cuisse intermissam: et pruisse repetitam. Nec tales ergo accipiamus cibos: quos aut difficulter digerere: aut comedentes magno paratoz: et perditos labore: doleamus. Olerum et pomorum et leguminorum: facilior apparatus est: et arte impeditis: cocqz non indiget: et sine cura sustentat humanum genus: moderateqz sumptus: quia nec avide deuoratur: quod irritamentum gule non habet: et ieiuniu digestione decoquitur. Nemo enim uno et duobus ci-
bis hinc vilibus usqz ad inflationem ventris oneratur: que di-
veritate carnium: saporis delectatione concipiuntur: et ad esum sui expleta clusio: quasi captiuo: trahunt: unde et morbi ex satu-

73

ritate nimis concitantur: multique impatiencia gule vomitu res mediantur: quod turpiter ingessetur: turpi egerunt: postquam ro- enim venit christus in fine temporum: revolutus o ad alpam: id est finem ad principium: et in prima etate: nec circumcidimur: nec repudium dare permittimur. nec carnes comedimus. Ipos et cras in amforismis docet crassas et obesa corporas que crescendi mensuram impleuerunt: nisi cito ablatione sanguinis minuan- tur: parafismi: et pessima morborum genera parere: et cicirco esse necessarium depreciationm: et rursus habeant in que possunt crescere: non enim manere in uno statu naturam corporum: sed aut crescere sperant: decrescere: nec posse vivere animali: nisi cre- scendi capar sit. Unde Galienus doctissimus. Ippocratis interpres. Athletas quoniam vita: et ars sagina effudit in exhortatione medicinae: nec vivere posse diu: nec sanos esse: animalaque eorum ita nimio sanguine: et adipibus (quasi luto) involutas: nihil tenui: nihil celeste: sed semper de carnibus: et ructu: et ventris in- gluuie cogitare. Diogenes et pyrrhoni: subversiones vrbium bel- laqz: vel hostilia: vel civilia: non per simplici victu olerum: pomo- rum: sed per carnibus: et epularum delitiis asserit exercitari. Quid mirandum sit! Epicurus voluptatis assertor: omnes libros suos repleuit: oleribus: et pomis: vilibus cibis: dicens esse viuen- dum: quia carnes: et exquisite epule: ingenti cura preparantur: maioremque penam habeant in querendo: quam voluptatem in abu- rende: cibere: et comedere: non deliciarum ardorem: sed famem satimque restringere: qui carnibus rescuntur: indigent etiam his: que non sunt carnium: qui autem simplici victu vivunt: eos car- nes non requirere. Sapientia: quoque operam dare non possumus: si mense abundantiam cogitemus: que labore nimio: et cura indi- gesto expletur: nature necessitas: rigus: et fames: simplici ve- stitu: et cibo expelli potest: delitiae: et epularum varietates: somen- ea sunt: auaricie: quod si quis extimat: et habundantiam ciborum por- tionumque se perficiat: vacare posse sapientie: hoc est versari in- ter deliciarum: et deliciarum virtutis: non teneri: scilicet decipi- fere.

sua noster illud cogitat quod rideat audiret odorat gustat attere
ctatur ad eius trabitur appetitum cuius capitur voluptate dif-
ficle: immo impossibile est delitiis et voluptatibus afflentes
non exque gerimus cogitare, si rustraque quidam simulant sal-
ua fidei et pudicitiae et integritate mentis se abuti voluptatibus
cum contra naturam sit corpus voluptatum sine voluptate per-
frui. Sensus corporis quasi equi sunt sine ratione curreres. Ani-
ma vero in aurige modum retinet frena currentium Grandis
exultatio anime est cum paruo contentus fuerit mundu habe-
re sub pedibus et omnem eius potentiam: epulas libidinis pro-
pter quas diuitie comparantur; vilibus mutare cibis et grossio-
ri tunica compensare. Tolle epularum et libidinis luxuriam ne-
mo queret diuitias quaecum vobis aut in ventre aut sub ventre
est qui egrotar non aliter recipit sanitatem nisi tenui cibis et ca-
stigatione virtus. Quibus ergo cibis recipitur sanitatis et co-
seruari potest: ne quis putat morbos oleribus concitarit. Si au-
tem rires olera non ministrant que nascuntur et aluntur et car-
nibus quid tamen necesse est sapienti viro et philosopho christi
babere tantam foritudinem que athletis et militibus necessa-
ria est: quam cum babuerit ad virtutem provocet. Illi arbitrantur
carnes sanitati congruae qui volunt abuti libidine: et in centu-
demersi voluptatum ad coitum semper estuantur. Christiano sa-
nitas absque viribus nimis necessaria est: nec turbare nos debet
si rari sunt huius populi sectatores: quia rari sunt et amici bo-
ni et fideles et pudici et continentes semperque virtus rara est. Le-
gimus quosdam morbo articulari et podagre humoribus labo-
rantes proscriptione bonorum ad simplicem mensam et paupe-
res cibos redactos convaluisse. Cauerunt enim solitudine
dispensande domus et epularum largitate que et corpus frang-
unt et animam. Irridet Oratius appetitum ciborum qui con-
sumpti relinquent penitentiam. Sed et iam ex vilissimis cibis
vicanda satietas est: nihil enim ita obruit animum et plenius
ter et erestuantur: et hinc illucque se vertent et in ructus vel in crepi-

20. 74
- Se nobis in opere sacerdotii
et aliorum sanctorum

eius ventorum efflatione respirans. Quale autem illud iejunum
aut qualis refectio post iejunium cum pridiante epulis disten-
dimur: et guttur nostrum medicatorum efficitur lasciviarum.
dumque volumus prolixioris medie famem requirere tantum vo-
ramus quantum vir alterius diei non digerat. Itaque non tam
ieinium appellandum est quia crapula ac fetens et molesta di-
gestio.

Ca. xii. de abstinentia tam philosophorum
et sacerdotum et aliorum sanctorum.

Iacearcus in libris antiquatum et descriptione grecie
refert sub Saturno: cum omnia humus fundere huius
lum comedisse carnes: sed universos vixisse frugibus
et pomis: que sponte terra gignebat. Ceremon quoque stoye? vir
eloquenissimus narrat de vita antiquorum egypti sacerdotum:
que omnibus mundi negotiis curisque postpositis semper in tem-
plo fuerint: et rerum naturas causasque et rationes syderum con-
templati sine nunquam se mulieribus miscuerint: huiusque cognatos
et propinquos nec liberos quidem viderint: et eo tempore quo
cepissent divino cultui deseruire carnibus et vino se semper ab-
stinuerint: propter tenacitatem sensus: et maxime propter appetitus
libidinis qui et his cibis et et hac portione nascuntur. Panis raro
vescebatur: ne oneraret stomachum: et si quando comedebat: totus
pariter isopum sumebant in cibo: ut escas grauiores illi: calore de-
coquerent. Oleum tamen in oleribus nouerat: unde et ipsum parum: pro-
pter nauseam et asperitatem gustus leniens. Quid loquar de vo-
latilibus seu qua quoque per carnibus vitauerint: et lac per sanguines
quoque alterius carnes ligadas alterum sanguineum esse dicebant.
colore mutato. Cubile eis de foliis palmarum contertum erat.
Scabellum accidue ex una parte obliquum in terra pro pulu-
lo capiti supponerent: bidui triduque medium sustinente sunt
humores corporis qui nascuntur ex ocio et ex mansione vni
us loci: nimia virtus castigatione siccabantur.

3. Iosepho i. 2. Iudaeorum cap.
18. et 19. libri.
10. et 11. cap.
12. et 13. libri.

Judeos
Phariseos
Pompeia et Saduceos
Sacerdos

philoliz doct
Ephesius

Orpheus i. car.
Ethioporus
Socratis
Antisthenes frugitatis

Item Iosephus in secunda iudaice captiuitatis historia, et in xiiii. antiquitatum libro tria describit dogmata iudeorum: phariseos, saduceos, et leos quorum nouissimos miris affert laudibus: q; roribus et vino et carnib; semper abstinuerint. et quo, tidianum iejunium verterent in naturam. Super quozum vita, et cibo philo vir doctissimus pprum volumen edidit. Eubulus etiam narrat apud perlas tria genera magorum quorum pri-
mos qui sunt doctissimi et eloquentissimi excepta farina et oleum amplius in cibos sumere. Orpheus quoq; in carmine suo. etiam carnium penitus detestatur. Pitagoretiā Socratis, An-
thistensis, et reliquorum frugalitatem referre ad confusione no-
stram nisi et longum esset, et ppi operis indigeret. ut qui pau-
pertatem apostolorum, et crucis duritatem aut nesciunt, aut con-
temnunt, imitentur salem gentilium parcitatem. Ad ea autem
nemo que asella post duodecimum annum sudore ppro elegit
arripiuit, tenuit, cepit, implevit, vnius cellule clausa angustus
latitudine paradisi fruebatur, idem terre solum et orationis lo-
cus exigit, et quietis iejunium pro ludo babuit, mediam pro re-
sectione. Et cum eam non rescendi desiderium sed humana co-
fessio ad cibum traberet, pane, et sale, et aqua frigida concitabat
magis esurientib; restringere, et operabatur manibus suis, scri-
ens scriptum esse. Qui non operatur, non manducet. Et ita ad
quinquagenariam peruenit etatem: ut non doleret stomachus,
non viscerum cruciaretur in curia, non sicca humus iacentia
membra constringeret, non sacco asperitas cutis fetorem ali-
quam situmq; contraheret: sed sanguis corpore animo sanior so-
litudinem putaret esse delicias: et in urbe turbida iuueniret
heremum monachorum. Paulo quoq; vestimenta et cibum
palma prebebat: unde cui impossibile videatur. Iesum te-
storum, et angelos eius: q; in ea parte heremique iuxta Siria-
am sarracenis coniungitur. Monachum vidi, qui per triginta
annos inclusus ordeaceo pane et luculenta aqua viuebat. Alter
in cisterna reteri quinq; caricias p dies singulos sustenabat, vñ

21. 21.
Si mihi dominus optionem dare multo magis eligerem tunica
pauli cum meritia eiusq; regum purpas cum regnis suis.
Quid tamen nos ventris animalia rncq; fecimus tale quos si
vel secunda hora legentes inuenierit oscitamus manu faciez de-
fricantes continemus stomachum, et quasi post multum labore
mundialibus rursus negotiis occupamur. Pretermitto pani
quia quibus mens onerata premitur: pudet dicere frequentiam
salutandi, qua aut ipsi quotidie ad alios pergimus, aut ad nos
venientes ceteros expectam. Deinceps igitur ad verba sermo
teritur, lacerantur absentes vita aliena describitur, et morden-
tes inuicem consumimur ab inuicem. Talis nec cibus occupat
et dimittit. Et uero amici recesserint, ratiocinia suppeditam, cu
ira personae leonis nobis inducitum cura superflua in annos plimos
duratura precogitat. Nec recordamur euāgelii dicēris. Stulte:
bac nocte auferent animam tuam a te, que autem preparasti cu-
iuserunt. Nec vero hec dicens contemno cibos, quos deus cre-
auit ad uendum cum gratiarum actione. Sed iuuenibus incē-
tiua esse afferro voluptatum, Non ethne ignes, non vulcana tel-
lus, non vescolus olimpusq; tantis ardoribus estuanter, ut iuue-
niles medulle rino plene dapibusq; inflammat. Guaricia calcat
a plerisq; et cum marsupio deponitur. Maleficam linguam in-
ductum emendar silentium. Cultus co: pois, et habitus vestiu-
s vnius hore spacio commutantur. Omnia alia peccata extrinse-
cū sunt, et quod foris est facile abiicitur. Sola libido insita est
et quandam legem nature gestit in coitum erumpere. Grandis
igitur virtus est, et sollicite diligentie superare, q; natus sis, et
carne non carnaliter uiuere.

Ca. xiii. de temperatis iejunis.

+ Antum tibi iejuniorum assumetur, ferre potes. Di-
uersus est enim hominum stomachus, alii amaris, alii
dulcibus, alii austerioribus, alii leuib; delectantur.

co²

tibis. Ideo non tibi immoderate imperamus ieiunia: et enim ciborum abstinentiam: quibus corpora delicata franguntur. Philosophorum quoq; sententia est moderatas esse virtutes: excedentia modum atq; measuram inter vicia reputari. Vnde et unus de septem sapientibus ait. Ne quid nimis noui enim ego in vitroq; seru per nimiam abstinentiam cerebri sanitatem: in q; busdam suis veratam precipue qui in humidis et frigidis habitatuere cellulis: ita ut nescirent quid agerent: quoue se vertarent: quid loqui: quid tacere deberent. Sic ergo debes ieiunare: ut non palpites et respirare vir possis. Sed ut fracto corpori appetitus: nec in lectione: nec in psalmis: nec in vigiliis solito qd minus facias. In ieiunio non est perfecta virtus: sed ceterarum virtutum fundamentum est et sanctificatio et pudicitia: sine qua nemo ridebit deum. Nam christus cum voluntate omnia in acceptum refert: displicent namq; mibi in teneris maxime etatibus longa et immoderata ieiunia quibus iunguntur ebdomades: et oleum in cibo ac poma revertantur. Experimento didici assellum in via cum lassus fuerit diuerticula querere. Hoc enim in perpetuo tuo ieiunio preceptum est: ut longo itenere vires per pedes superentur: nec in prima mansione currentes corruamus in mediis. Ceterum in quadragesima continentie vela pandenda sunt: et tota aurige retinacula equis laxanda properantibus quamq; alia sit conditio secularium: alia monachorum. Secularis homo in quadragesima ventris ingluuiem decoquit: et in coelarum morem succo victleans succo futuris dapibus ac sanguine aliquatenus parat. Monachus sic in quadragesima suos invitat equos: ut sibi meminerit semper esse currendum. Finitus labor maior infinitus moderatior est: ibi enim respiramus. hic perpetuo intendimus. Sic tamen comedas: ut statim post cibum possis legere: et psallere: ideo sunt ibi casta: supplicia: moderata: et non superficioia ieiunia. Sed quid prodest oleo non vesci: et molestias quasdam difficultatesq; ciborum querere. Charicas: piper: nubes: palmarum fructus: similia: et mel: totamq; oritur cul-

Vng. de Sapientib.

Secularis ho.

Monachus.

co²

13. Et de tempore regnum

22.

turam veramus: ut cibario pane non vescamur. Et dum delitis assectamur a regno celorum retrahimur. Nec si biduo aut tris duo ieiunaueris: potes te norrie ieiunantibus meliorem. Tu ieiunias: et irascis: ille commedit: et forte blanditur. Tu veritas nem mentis: et ventris esurie ieiunando digeris. Ille moderatus alitur et deo gratias agit. Unde quotidie clamat Esaias: non tale ieiunium elegi dicit dominus. Et iterum in diebus ieiuniorum restorum inueniuntur voluntates vestre. Et omnes qui sub potestate vestra syndicat: stimulatis in iudiciis et litibus ieiunatis: et percutitis pugnatis: bumilem: ut quid mibi ieiunatis? Quale illud potest esse ieiunium: cuius iram non dicam: nec occupasse luna integra derelinquit: ne ipsum considerans: noli in alterius ruina: sed in tuo opere gloriar. nec illorum tibi exempla proponas: qui carnis curam facientes possessionum redditus: et quotidianas domus impensas suppetant. Nec enim undecim apostoli christi iude prodictione sunt fracti: nec phylego: nec aleandro faciente naufragium: ceteri a cursu fidei substiterunt. Coniuia quoq; tibi sunt ritanda secularium: maxime eorum: qui honoribus tument. Nam pinguis venter non gignit sensum tenuem. Docet isopi fabula: plenum muris ventrem per angustum foramen egredi non valere. Quoscumq; namq; formosos calamistrato crine compositos: vel buccis rudentibus videris de armendo iouinianii sunt: inter quos sues gruniunt: de negro grege: tristes pallidi: torpidati: et quasi peregrini huius secundum: et ieiunium: arma sunt penitentie: et aurilia peccatorum. Et si e duobus necessariis: unum est subtrahendum: magis eligamus ieiunium absq; saccuq; saccum absq; ieiunio. Et vero hic quibus penitentia precipitur: consequenter ad ieiunium saccum copulant. Non quidem sanat oculum: quod calcaneo adhibetur: ieiunio passiones corporis oratione pestes sanande sunt metitis. Ideo per ieiunium ostenditur nobis posse redire in paradisum.

* 1. sp̄pha
Cōmētis qui
Corporalē iūmo
1. Virū cōp̄m̄ps
2. Mēntē d̄c̄d̄s
3. Virtutē l̄nḡs
4. et p̄m̄a.

14. cap. de Contemplatione
et Lēctione.

Vnde per saturitatem suimus electi. Nam ieiunium curat rul-
nra de inquentis curatosq; sanctificat.

Capitulum. xliii. de contempla-
tione oratione. et lectione.

3 monachus esse vis non videri habeo curam nō rei
familiari cuius renunciatione hoc esse cepisti sed ani-
me tue anima scientiam scripturaruz. et vitia carnis nō
amabis corpus pariterq; animus tendat ad dominum. Sic
te ipsum celo animo gestiente. pcuros! reditum corpore moraris
in terrā iam ad christum mente peruenias. Assuescas quoq; ad
orationes et psalmos nocte consurgere. mane hymnos canere.
tertia sexta nona hora stare in acie quasi bellator christi: accen-
sag lucerna reddere sacrificium resp̄tinum. Sic dies transeat.
sic non inueniat laborantē orationi lectio lectioni succedat q̄a-
tio: precipue quia eaque sancti faciunt h̄i conspectu dei accipi-
unt scientiam et pleniū diuinis imbuti sunt disciplinis. Si ta-
men egrotus et effuangs febribus aquam frigidam postulerit et di-
cat ad medicum vim patior. vro gratio eraminor usq; quo me
dice clamabo et non eraudies. Et respondeat sapientissim⁹ me-
dicus sc̄io quo tempore debo dare quod postulas: non misere
or modo: quia misericordia ista crudelitas est. et voluntas tua
contra te petit: ita et dominus noster sciens clementie sue pon-
dera atq; mensurae interdum non eraudit clamantem ut eum. Ca.
p̄bet et magis puocet ad rogandum et quasi igne excoctum) iu-
stiorum et puriorum faciliter ad orationem te nocte surgente nō in-
digesti cibi ructum faciat sed inanitas. Nam quidam vir inter
pastores erimus sicut sumus inquis fugat apes sic indigesta
ructatio auerteit et abiicit spiritus sancti charis fructus autē. ruct.
pp̄te dicitur indigestio cibi et incoctarum escarum inuentum
efflatio. Quomodo ergo iusta qualitatem ciborum de stoma-
bo ructus erumpit et vel boni vel mali odoris flatus inditū ē?

Contemplatione

Oro.

Egrotus.
Sapientissimus.

Al. pro.

14. cap. de Contemplatione
Oro.
et Lēctione.

Ita interioris hominis cogitationeq; verba p̄ferunt. et abun-
dantia cordis os loquitur. Justus comedens replet anima suā. Iustus.
cumq; sacrī doctrinis fuerit satiatus de bono cordis thesauro
xp̄fert ea que bona sunt. Cebrius lege et disce plurima et tenē
ti codicem somnus obrepas et cadentem faciem pagina sancta
suscipiat. Et quis apostolus semper orare nos inberit. sanctus apto. Oratio
etiam ipse somnus oratio sit tamen diversas horas de-
bemus habere. ut si aliquo fuerimus opere detentis ipsum nos
ad officium tempus admoneat. Nec quidem ubi ante sumantur
nisi orationem premissam: nec recedatur a mensa nisi referantur
gratiae creatori. Egressientes hospicium armet oratio et regre-
dientibus occurrat oratio antecē sessio: nec prius corpusculum
requiescat in anima pascatur ad omnem actum: omne inces-
sum manus pingat crucem. Dominicis diebus orationi raves.
et lectioni: quod quidem et omni et tempore complitis opusculis
facies quotidie aliquid de scripturis dicatur. Prout id est
etiam: ut diem solemnem non tam ciborum babundantia quaz
spiritus exultatione deuotissime celebremus. Quia valde ab
sursum est humilia latitudo martyrum honorare velle: quē sc̄i-
as deo ieiuniis placuisse. Sacerdotes quoq; p omnibus orare
debent et solent: quorum elemosynas oblationesq; recipiuntur. Se-
pe in manibus tuis diuina sit lectio et crebre orationes: ut omni-
nes cogitationum sagitte quibus adolescentia percuti solet hu-
iuscemodi clipeo repellantur. quoniā difficile est immo impos-
sibile perturbationum viciis carere quempiam. nam frequens
lectio et quotidiana meditatio solet magis labor mentis esse in
carnie. Quicquid enim quod manu et corpore fit manus et cor
poris labore completur: ita quod ad lectionem pertineat magis me-
tis est labor. Littere namq; marsupium nō sequuntur. sudoris rō
tamen comites sunt: et laboris socije ieiuniorum: non saturita-
tis continentie non luxurie. Unde quidam Origenis discipu-
lus dicitur se cibum Origenē p̄esente sine lectione sumi-
phisse: nūcque evenisse somnum: nisi unus et fratribus sacris lit-
eris somniū.

qui possit exponere melius est aliquid nescire quam cum per-
cuso discere. Demento quia in medio laqueorum ambulas: ma-
lo enim apud te verecundiam parumper quaz causam pericita-
ris qui tamen quod nouit interrogat non modo discendi: sed
studio cognoscendi san nouerit ille qui responsurus est in sum-
mitudinem phariseorum non quasi discipulus: sed quasi tem-
ptator accedit. Plerique etiam detractorum dum verba sacri
eloqui plusquam debeant discutiuntur: in carnalem intellectum
cadunt. In diuinis autem scripturis et libris melius est obsecu-
ra relinquere ut sunt quam aliquid temere et praeue imitari qd
nescias. Sunt quoq; non nulli qui rugata fronte dimisso supi-
cilio verbisq; turtinatis auctoritatem sibi doctorum vindicant.
non qd dignum aliquid arrogantia nouerint: sed qd simpli-
ces fratres quedam pidentur sui comparatione nescire. Eue-
nit etiam interdum ut cum modicum scientie quis habuerit elati-
tus in superbiam discere desistat, et paulatim ex eo qd nihil ad-
ditur subtrahitur. ut vacuus disciplinis penitus remaneat. fer-
runcus quod acutum fuerit debetur. Sed etiam prophetam hor-
rere eloquentis est non christum sapere sapientia iniuriam se-
cisse virtutis aliena possidere potentie innocentem tibi cir-
cumuenire astutie bumilem desperisse nobilitatis. Sic errori
bus plena sunt omnia: et ad hoc usq; veritas obscuratur: ut in
mortis gremio beatitudo iacuisse dicatur. Nobis vero nihil pla-
cit: quod ecclesiasticum est. ut quod publice in ecclesia di-
citur non timemus. In his tamen ita facere nos solemus: quia
do enim philosophos legimus: quando in manus nostras libri
veniunt sapientie secularis si quid in eis recte reperiamus: ad
nostrum dogma conuertimus: si quid vero superfluir de idolis:
de amore de cura secularium rerum: hoc radimus his caluiciem
inducimus: hoc vnguiu more ferro aquitissimo defecamus. Refera
nqz tibi mee infelicitatis historiam. Cum ante annos plurimos
domo parentibus sororibus cognatis: et qd his difficultius est co-
suetudine lautioris cibi: propter celoz me regna castrasse: et hiero-

teris personaret. Ed eritis autem cucullis capita sua velente: ne
alter alterum aspiciat manducante: nec loqui quicq; liceat dum
manducant. Igitur quando comedere cogitatur: et statim tibi oras
dum illico: et legendum sit de scripturis sanctis babeto frumentum per
suum numerum. illud pensum domino tuo reddite. Nec ante qui
eti membra concedas: qd palatum pectoris tui hoc sub regmine
impleueris. Post sanctas scripturas doctorum hominum tracta-
tus legge eorum dumtaxat: quorum fides nota est. Quoniam
eruditio timorem creat: imperitia confidentiam. Sed tunc scri-
ptura proderit legenti: quod legeri hoc pere compleatur. Illorum
igitur tractatibus: illorum delecteris ingenii: in quorum li-
bris pietas fidei non vacillat: ceteros sic legi et magis iudices
qd sequaris. Caveas omnia apocrypha: si quando ea non ad do-
gmatum veritatem legere volueris: scias non eorum esse quod
titulis prenotantur. Multaque in his admixta viciosa. Et gran-
dis est prudentie aurum in luto querere. Quid enim facit cum
psalterio Oratus. Cum euangelio Maro. Cum apostolo Ci-
cero. Que societas lucis ad te: nebras ne ergo legas philosophos.
oratores: poetas: nec in eorum lectione requiescas: ne nobis bi-
diamur si his que sunt scripta non credimus: cum aliorum con-
scientia vulneretur: ut putemur probare quodcum legitimus: no
reprobamus: habuit ergo ut de ore christiano sonet. Jupiter omni-
nipotens: et mi Herculi: et mi castor: et cetera: magis potesta
numina. Et nunc sacerdotes deobligatis euangeliis: et proph-
etis: videmus confidas legere amatoria: bucolicorum versuum
carmina cantare: senere Virgilium: et id quod in pueris necessaria
est: crimen in se facere voluptatis. Scientia autem pietatis
est: nosse legere scripturas: prophetas intelligere: euangello cre-
dere: apostolos non ignorare. Nec putemus in verbis scriptur-
arum esse euangelium: sed in sensu: non in superficie: sed in me-
diulla: non in sermonum soliloquio: sed in radice rationis. Siquid
autem ignoras: si quid de scripturis dubites: interrogas ei: quez
p'ca commendas: circulat etas fama non reprobata: aut si non est. et Antipo.

solymam militaturus pergerem in biblioteca quam mihi summo studio ac labore conficeram carere non poterat. Itaque miser ego lecturus Lulium reiunabam. et post noctium crebras vigilias post lacrymas que mihi preteritorum peccatorum recordatione ex intimis visceribus fluebant. Plato sumebatur in manus. Si quando in memeripsum reuersus prophetam legere cepisse semper horrebat in cultus. Et quia lumen cecis oculis non videbam non oculorum putabam culpam esse sed solis. Dumque ita me antiquus serpens illuderer in media ferme quadragesima medullis infusa febris corpus inuasit exhaustum et sine villa re quiete quod dictu quoq; incredibile sit infelicia membra depastare ut vir ossibus hererem. Interim parabantur exequie. et vita lis anime calor toto frigescente iam corpore in solo tantum percutsculo repente palpitabat. Tunc subito raptus in spiritu ad tribunal iudicis pertrabo. ubi tantum luminis erat et circustantium claritate fulgoris et pectus in terram sursum aspicere non auderem. Interrogatus conditionem Christianum me esse respondi. et ille qui presidebat mentiri q; ait: Ciceronianus? eos non Christianus. ubi enim est thesaurus tuus ibi est et cor tuum. illico obmutui. et iterum verbera quibus nam cedi me iussere. ego conscientie magis igne torquebar illum mecum versiculus magis repetens. In inferno autem quis confitebitur tibi. Elamare tamen cepi et elulans dicere. Misere mei domine misere mei hec vox inter flagella resonabat. tandem ad presidentis genua prouoluti qui astiterant preceabantur ut veniam tribueret adolescentie et locum penitentie comodaret exacturus dein de cruciatum. si gentilium litterarum aliquando libros legi semper ego quia in tanto constrictus articulo volens etiam maiora pmittere deierare cepi. et nomen eius obtestans dicere. Domine si vng habuero codices seculares aut si legero te negauis. Inter haec sacramenti verba dimissus reuertor a superis et mirabilibus cunctis oculos aperuit tanto lachrymarum imbre perfusi etiam incredulis fidem facerez et dolore. Nec vero sopro

ille fuerat aut vana somnia quibus sepe deludimur. Testis est tribunal illud ante quod iacui iudicium triste quod timui. ultra mibi nunq; contingat talis incidere questione. Nam facio vulneribus me babuisse plenas scapulas plagas sensisse post somnium. Et tanto debinc studio diuina legisse quanto mortalia ante non legeram. Quodque preter psalmorum et orationis ordinem tibi hora tercia sexta nona ad vesperum media nocte ac mane semper exercendum sit. Statue quot horis sanctam scripturam ediscere debeas; quanto tempore legere non ad laborem sed ad delectationem et instructionem anime. Eiusque hec finiaris spacia et frequenter te ad sigenda genua solicitude animi suscitauerit: aut texenda compone que terra sunt respice que errata reprehēde que sunt facienda constitue. Si tantis operis varietatis fueris occupatus nunq; tibi dies longi erunt. Sed quoniam est in te dantur solibus breves videbuntur quibus aliquid operis pretermisum est. hec obseruans te ipsum saluabis et alios. et eris magister sancte conuersationis multorumq; castitate lucru tuu facias. Dicas et psalmum in ordine tuo in quo non dulcedo vocis: sed mentis queratur. Scribente apostolo psallam spū psallam et mente legerat enim preceptum psallite sapienter nam clamor i scripsit non est vocis sed cordis. Sed et nunquid verborum multitudine electi deus ut homo potest non enim verbis tantum sed corde orandus est deus et melior est septem psalmorum decantatio cum cordis puritate ac sinceritate et spirituali hilaritate. Quidam modulatio cum anxietae cordis atque tristitia. Canto quoq; pellatur ut noxius ac fidicinas ac psaltrias et istiusmodi quasi mortisera sirenae carmina de turba et edibus. Sic autem crudienda est anima que futura est templū dei. quoniam aliud discat audire nihil loqui nisi quod timore dei peinet. Turpia non intelligat: tanca mundi ignorans. Non sunt contennenda quasi parua sunt sine quibus magna constare non possunt. Greca narrat historia. Alexandru potentissimum regem post hisq; dominatorem et in moribus et incessu leonidis pedagogi

sui non potuisse carcere virtus quibus adhuc parvulus fuerat infecitus. Demonum itaq; cibus est carmina poetarum: secularis sapientia: rhetoricae pompa rerboru; hec sua homines suavitate delectant: id aures versibus dulci modulatione currentibus capiunt animam quoq; penetrat: et pectoris intima deuin- cunt. Jerim vbiq; summo studio fuerit: ac labore perfecta: nibil aliud nisi inanem sonum et sermonem strepitum suis legi- doribus tribuunt: nulla ibi saturitas veritatis: nulla iusticie re- fectione reperitur. Studiosi earum: infame veri virtutumq; pen- saria perseverant. Vtib; autem cure non est quid Aristoteles: sed quid Paulus doceat. Ornat enim doctrinam dei: qui ea que co- ditioni sue apta sunt facit. Et econtrario confundet illam: cui co- ditio sua displaceat. Non opachus autem non doctoz: sed plange- tis habet officium: qui vel se: vel mundum lugeat: et domini pa- uidus pretoletur aduentum. Qui sciens imbecillitatem suam et vas fragile: quod portatim offendere ne impingat: et corrugat: atq; frangatur. Sed monachum esse non loquendo et discursando: sed tacendo: et sedendo nouerit. Sit quoq; tibi letmo si- lens: et silentiu; loquens: nec citius nec tardus incessus. Et unus quisque quando ad communionem ingreditur: cum cuculla tantu; incedat. Habeant ergo qui voluntas oves vase geminato bi- hant: serico nitent: plausu populi delectentur: et per varias vo- luntas diuitias suas vincere nequeant. Flosstre diuitie sunt: lege dei meditari die: ac nocte pulsare ianuam: et seculi fluctus do- mino precent: calcare: preparamus igitur nobis fortitudinem. Assumam: nobis perfectum robur: ut inter errorum tenebras: et confusione in noctis scientia christi lumine appareat: diesq; no- ster nubem habeat ptegentem ducibus ad terram sanctam per- venire valeamus. Quid enim eruditione melius: qd suauius: disci- plina: qd dulcior dho. Sit aut nobis coniuicu; xpus: lectio xpus: quies xpus: cogitatio xpus: Que enim potest esse vita sine sci- entia scripturarum: per quam etiam ipse christus agnoscitur: qui ci- bique mella sunt dulciora: dei scire prudentiam: Sapiens

Hoc est noscere sine christo resu plura sare.
q; Christi beneficium: hoc sibi sunt: eti; ceterum egat.

quoq; nunq; solus est: habet secum omnes: qui boni sunt: et fue- runt. et animum liberum: quocumq; vult transferri. Quod corpo- re non potest cogitatione complectitur: et si hominu; inopia fue- rit: loquitur cum deo: nec vng; minus est solus: qd; qd; solus fue- rit. Prima namq; sapientia est caruisse stulticia: sed stulticia ca- ruisse non potest: nisi qui intellexerit illam. Sed vera quidem sapientia est imperfectum se nosse: ac vt sic loquar: cunctorum i- carne iustorum imperfecta perfectio est: parum tamen est scire quod nescias. Sed prudentis hominis est nosse mensuram suam: quam qui ignoraverit: quanto ampliora quesierit: tanto ma- gis ad inferioria collabitur. Discamus igitur in terra: quorum nobis sapientia perseveret in celis. Amen.

Ca. xv. de vigiliarum sanctitate.

b. Ignis est fratres optum pro-sus-satisq; conueniens de sanctis vigiliis nunc dicere: et proferre sermonem: quando illa lugubratio exigitur a sollicitis. At ecce est caligo corporib; non solu; homines sed eti; cunctos in somno detinet animates: ut reformatis vifib; q; sopore possit diu- turnos labores sustinere viuentes. Bonus deus: qui ita prosperit: ita constituit: ut homo eritrus ad opus suum: et ad operationem suam: vsc; ad vesperum: haberet vicarium tempus: in quo q; du- ris laboribus et multa fatigacione requiescere prestiterit. Noui- m; autem: multos homines: ut aut maioribus suis placeant: aut sibi aliquid peculiariter prouidetur: noctis particulam ad aliquid opusculum segregare. id pro lucro ducere: quod furati de sopo- re suo operari potuerunt. Salomone vero laudatur: et femina: que pensa et lanificium ad lucernam vigilanter exercet. Addi- dit etiam: q; ex hoc laus viro eius in portis: et gloria ma- gna nascatur: quod si in carnalibus instrumentis id est restituui aut rictui necessariis: qui vigilat: non reprehenditur: immo lau- datur: mirari me fateor: esse aliquos qui sacras vigilias tam spiri- mentales.

14. cap. de vigilis

tuali opere fructuosas orationibus, hymnis, lectionibusq; fe-
cundas aut superfluas extimare. aut ociosas. aut quod his est
deterius importunash; quidem sunt homines a religione no-
stra alieni qui ista sic sentiuntur non est mirum. quomodo enim
pphanis religiosa placere possunt: quibus si placerent nostri
essent: quia sumus utiq; christiani. Si vero nostri sunt quos vi-
giliarum salutifer actus offendit: ut nihil de his deterius suspi-
cerat. aut pigri sunt. aut somniculosi: aut quod his est primum
senes sunt infirmi si pigri sunt erubescant: quia illis insonant
puerbia Salomonis. Vade ad formicas o piger: et emulare vias
eius. Si somniculosi sunt: expurgiscantur scriptura clamantes.
Opiger: quousq; dormis: quando autem de somno surges mo-
dicum quidem dormis: modicum sedes: pusillum aut dormitas
pusillum vero cōpletteris manibus pectus. Deinde superueni
et tibi tanquam viator paupertas. Inopia autem tanquam
bonus et leuis cursor cito veniet. Si autem senes es: quis te
compellit et vigiles: Namquam et non compulsus pre eti
te vigilas. Et si stare non potes: tuā cogitas impossibilitatē:
non debes iuuenies: valentes ad tuum vocare torpores: quos p-
pter varias temptationes iuuentūtis: scipios ppensoib; ma-
cerare decet vigiliis. Ha athlete suis incitatorib; fortiores sūt:
et tamen monet debilioz. pugnat ille qui fortior est. marimeq;
statim coriuntur si fuerint negligentes: et peccatores p̄stinum
recipiunt gradum: si fortes fletibus lauerint hoc ideo dico: ve
te non terreat etiam descendentes: sed puocē ascēdentes. nil
tam facile q; ociosum et domine de aliorum labore et vigiliis
disputare. Si vero infirmus es membris quod facere potes: no-
li reprehendere: immo riga: et tu sc̄m prophetā lachrymis stra-
cum tuum: et dic sic: Memor fui tui super stratum meum. In
lunge etiā vigilantibus: ut te precibus suis iuuent: quid adiu-
a domino super lectum doloris tui canere possis. et tu quādoq;
merearis dicere: In matutinis meditabor in te quia fuisti adiu-
tor meus. Alioquin stultum et sati extraneū est: ut quia ipsi cur-

1. de vīglīam 27. 81.

rere non valemus: bene currentibus derogemus. Nam si nō
possimus debemus congratulari potentibus. Sicut enim de vīglīam
consensu malicie participatur cum facientibus pena: sic partici-
pārio glorie speranda est de consensione bonitatis: alios enim
effectus coronat: alios voluntas pia letificat: nec sane onerosus
aut difficile rideri debet: etiam delicatis corporib; in septima
duarum noctium id est sabbati atq; dominice portionem aliquā
dei ministerio deputare. Ista enim quasi purificatio est dierum
quinq; vel noctium: quibus stupore carnali ingrauescimus aut
mundans actibus obsoletarur. Nec erubescat aliquis in bono
studio sanctitatis: cum nō erubescant improbi in perpetrando
opere feditatis. Merito ergo scriptura in pueris ingerit: Est
confusio: que dicit ad peccatum. In bono enim opere con-
fundi peccatum est: sicut in malo faciendo non confundi per-
nices. Si sanctus es: ama vigilias: et thesaurum tuum vigilan-
do custodias: et ipse in sanctitate serueris. Si peccator es: magis
cura: et vigilando et orando purgeria dum tonso pectore frequē-
tius clames. Ab occultis meis munda me: et ab alienis parce ser-
uo tuo. Qui enim iam ab occultis desiderat emundari: necesse
est: ut eum non delectet istis miseriis inquinari. Res erigit cha-
rissimi: ut de auctoritate vigiliarum et antiquitate: de q; ipa vī-
litate pauca dicamus. Magis enim quilibet labor suscipit: si an-
te oculos preponatur ipsi laboris utilitas. Antiquor est vigi-
liarum deuotio familiare bonū omnib; sanctis. Esaias deniq;
pphetā clamat ad dominum: De nocte vigilat spiritus meo ad
te de: quoniam lux precepta tua super terram. David regio et
pphetico sanctificat vnguento ita canit: Domine de salutis
mea in die clamaui et nocte coram te. Et in alio psalmo: Memor
sui nocte nominis tui domine: et custodiui legem tuam. Si for-
sit in lectulo suo posis: hec cantabat. Alioquin pigriores
sufficere putant: si tantum in stratu suo: aut ore vnuquisq; aut
psalmum forte submurmure: quod quidem et ipsum bonum est
dei semper et ubiq; meminisse salutare est: sed q; sit melius et cur-

gentem conspectui diuino assistere accipe eiusdem prophete a/
liam vocemque et tempus et habitum deprecantis ostendit. In
noctibus inquit. Extollite manus vestras in sancta et benedici
te dominum. Et ne vespertinas tantum horas noctis extimes:
appellatas occurrit et dicit. Media nocte surgebam ut confiterer
tibi super iudicia iusticie tue. Habes et tempus expressum erur
gendi: et solicitudinem quomodo deo confitearis ostensam. Ad
buc consideranti mibi intentionem sanctorum maius aliquit et la
borosius occurrit et ultra humanae nature conditionem suggesti
tur. Cum eundem audiam prophetam alio psallentem. Si ascen
dero in lectum stratus mei. Si dedero somnum oculis meis. et
palpebris meis dozitationem: aut requiem temporibus meis
donec inueniam locum domino tabernaculū deo iacob. Quis
non stupear tantum dei amorem: animi devotionem. et somnū
sibi sine quo utique humana corpora deficiunt penitus interdir
erit donec locum ad templum domini fabricandum: rei et ppe
ta reperiatur: quo res nos debet fortiter admonere vespri ipsi esse
locus volumus domini et tabernaculum eius ac templum cupi
mus haberi perpetuum. Sicut paulus afferit dicens: Vos estis
dei templum viuit in quantum possumus: exemplo sanctorum
vigilias diligamus: ne de nobis dicatur ut psallitur. Dormie
runt somnum suum: et in eis nihil inuenierunt: quin potius gra
tulabundus unusquisque iam dicat. In die tribulationis mee de
um exquisiu manibus meis nocte coram eo et non sum deceper
quia bonum est confiteri domino et psallere nomini tuo altissi
me. Ad annuncianendum mane misericordiam tuam et veritatem
tuam per noctem. Nec et bui simodi tanta et talia: ideo sancti il
li concinerunt et scripta relinquunt: ut nos eorum posteri pa
ribus excitaremur exemplis: ad celebrandas etiam noctibus sa
lutis nostre excubias: sed a veteribus veniam: ad noua: de mi
nistris legis ad ministros euangelij: de novo etiam testamen
to vigiliarum gratia consignetur Anna filia pbanuelis vidua
continuis orationibus et ieiuniis domino seruens non decessisse

22
82. 28.

de templo die ac nocte in euangello legit pastores illi sanctissi
mi dum sup gregē suū nocturnas exercet vigilias et angelos in
splendore et xp̄m natū in terris primū audire meruerūt. Ja ve
ro institutio salvatoris nonne tota ad vigilandū auditores ex
suscitat sive in parabola boni seminatoris dicendo. Qū dormū
rent homines et venit malus et subseminauit zizaniam in triticū
et abiit. q si nō dormisset: nec malus fortasse zizaniam seminare
potuisset. Sive cum dicit. Sint lumbi vestri precincti et lucerne
ardentes in manibus vestris: et vos similes hominib⁹ expectā
tibus dñm suū quādo reuertar̄ a nuptiis. Beati serui illi: quos
cum venerit dñs inuenierit vigilantes. Et si vespertina inquit
venerit hora: si media nocte: si galli cantu: et inuenierit eos vigi
lantes beati sunt. Illud aut scitote quia si sciret paterfamilias
qua hora fur veniret vigilaret utique nō sineret perfodi domū
suam. Itaq; et vos estote parati: quia quā hora nō putatis filius
hois vēturus est. Nec verbis solū docuit vigilias: sed etiā firma
uit exēplo. Nā testat̄ in euāgelio: q̄a erat Iesus pnoctās ī ofōe
dei pnoctabat dñsanō sibi: sed et sciret serui: inopes: et infirmi qd
agere deberet. Qn dñsdives ī oīb⁹ nec vlli indigēs: q̄ fortis
sim⁹ p noctē ī ofōe duraret. Sic icrepat petri tēpore passionis
dicens: Hō potuisti rna hora vigilare meū. Et ad oēs iā dicit.
Vigilate inqt et orate ne intretis ī temptationē. Nec verba et hec
hmoi exēpla oro vos: quē etiā de pñudo somno et morti similli
mo valeat suscitare. His istructi sermonib⁹: his cōfirmati do
cumētis b̄t̄ apli et ip̄i vigilarūt. et vigilias imparūt. Petrus ab
angelo ī carcere suscitat et ip̄o referatē portā ferreā ī domū ma
riepluēnit: ubi erāt multi cōgregati: nō sternētes utique: orātes.
Idem in sua epistola ponit ac dicit. Sobrii estote: et vigilate:
quia aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuite
querens quem deuoret: paulius et filleas in custodia publica.
circa medium noctis orantis hymnum audiētib⁹ vincit dixi
se memorat̄: ubi repente terre motu cōcussus carceris fundamē
tis et ianue spōte aperte: et omniū vincula sunt soluta. Idē apo-

stolus a Troade profecturus: sermonem ducebat vsq; ad medi-
am noctem: accensis laternis quāpluribus in cenaculo: ex quo
euthicus somno oppressus disputante paulo prolius a fene-
stra deductus cecidit: de tertio recto: et sublatus: et mortuus est.
quo statim reddito vite vsq; ad lucem sermocinatus deo guber-
nante profectus est: qz plene idem qzqz copiose super exercen-
dis vigiliis adhortatus Thesalonicensibus scribens ait: Itaq;
non dormiam uscicuri ceteri: sed vigilemus et sobrii simus: Aā
qui dormiunt nocte dormiunt: et qui inebriantur nocte ebrii
sunt. Nos autem qui dei sumus: sobrii simus. Mire concludit
sive vigilemus sive dormiamus: sumus cum illo viuamus. Ad
corinthios autem: Vigilate state in fide: confortamini virili-
ter agite. Sic ad ephebeos scribit: Orantes in omni tempore in spiritu et in ipso. Vigilantis quoq; exemplum ponit in cathalo-
go virtutum suarum functum se vigilis multis apud Corin-
thios gloriatur. Nec sufficiant de antiquitate et auctoritate vi-
giliarum: superest: ut secundum promissum ordinem de earum
utilitate aliquid proferamus: quāq; sentiri magis possit per ex-
eritum ipsa utilitas: qz loquentis sermo narrare. Sustenduz
enim videtur: quia suavis est dominus. Sicut scriptum est.
Qui ergo gustauit intelligit et sentie quantum pondus pectoris
vigilando deponitur. qz tuis mentis stupor excutitur: quan-
ta lux animam vigilantis et orantis illustrat. que gratia: que
visitatio membra vniuersa letificat: vigilando timor omnis et
cluditur fiducia nascitur. caro maceratur: vicia tabescunt: chas-
ritas roboratur: recedit stultitia: accedit prudentia: mens acui-
tur: error obtunditur: criminum caput diabolus gladio spiritus
vulnerat. Quid bac utilitate magis necessarius: quid istis lu-
cris commodius? Quid bac dilectione suavius? Quid bac fel-
licitate beatius? Teste etiam propheta: qui in principio psal-
morum suorum beatum virum describens summam beatitudi-
nem eius in hoc versiculo collocauit. Sed in lege dei medita-
bitur die ac nocte: Bona est quidem diurna meditatio: sed

et § 17. ca. de Laborib; manuī
et § 18. ca. de Laude religionis et inductione ad eam.

Ec vacet mens tua variis perturbationib;: que si peci-
tori insederint: dannabunt tui: et deducent te ad deli-
ctum maximum. Facio aliquid operis ut semper diae frēme
bolus inuenias occupatu. Si apostoli habetes potestate de euā
gelio vivere laborabāt manib; suis ne quē grauarēt et aliis tris-
buebant refrigeris: quoq; p spūalibus debebant mettere carnali.
Cur tu in vsus tuos successura nō prepares vel fiscellā tete
iuncu vel canistrum lentiſ tere suminib;. Satiat būm? areole
equo limite diuidant in quibus cum olerum lactata fuerint se-
mina vel plantae per ordinem posite. aque ducant irrigue. Inſer-
rantur in fructuose arborē vel gemmis vel surculis et paruo
post tempore dulcia poma decerpas. Apum fabricare alvearia
ad quas te mittunt Salomonis puerbia et monasteriorū or-
dinem ac egregiā disciplinam in paruis disce corporib;. Lec-
tentur et lina pro capiendis piscibus. Scribanū libri et manus
operet cibum et anima lectione saturēt. Nam in desideriis est
omnis oculos egyptioꝝ monasteria hunc ordinē tenēt. ut nullum
absq; opere et labore suscipiant. nō tamē ppter rictū necel-
saria qz ppter anime salutē. ne vaget permixtis cogitationib;
ad instar forniciatis birusē omni trāleunti diuaret pedes
suos. Nec iccirco tibi ab opere cessandū est: qd deo ppter nul-
la re indiges. sed ideo cū omnibus laborandum est: ut per occa-
sionē operis nihil aliud cogites nisi qd ad dei ptingeat seruitutē.
Simpliciter loquar: qz quis oēm censum tuū in pauperes distribu-
erit: nihil apud r̄pm erit preciosius: qz manib; tuis ipē cōfes-
ceris. Sudore enī et labore nimio ad vbertatē fructū guenim⁹

¶ Ca. xviii. de laude religionis et inductione ad eam.

Xterius quidem monasteria multus a te per insulas
Dalmatice sancto: u: n numer⁹ sustentat. Sed melius
sacerdoti et ipte sancti inter sanctos viuere est difficultate.

Corr.
10°
50°
50°
. p. 100°
. ab A. 10°
Immo impossibile est ut presentibus quis et futuris fruatur bona. et hic ventrem et ibi mentem implete. et de deliciis trahat ad delicias. et in utroq; seculo primus sit et in terra et in celo appareat gloriolus. Quod autem assertis melius eos facere qui vrantur rebus suis. et paulatim fructus possessionum pauperibus dividunt. Et illos qui possessionib; venundatis semel omnia largiantur non a me sed a domino respondebitur. Si vis perfectus esse vade et cetera. Nec a suo studio detrahendi sunt monachi linguis riperent et mosu severissimo quibus argumentari et dicis. Si omnes se clauferint et fuerint in solitudine. quae celebrabit in ecclesiis. quis seculares homines lucifacieat. quis peccates ad virtutes poterit cobortari. Boc enim modo si omnes tecum fatui sunt. sapiens esse quis poterit. si virgines omnes fuerint nuptie non erunt interibilis genus humani. Sed rara est virtus nec a pluribus appetitur. ac tamen hoc omnes essent quod pauci sunt. De quibus dicit. Multi vocati pauci vero electi. Ideo licet parvulus ex collo pendeat nepos. licet sparsa crine ac scissis restib; rbara quib; te nutriterat mater ostendat. Licet et in limine pater iaceat per calcatum perge patrem. et siccis oculis ad verillum crucis euola. Pietatis genus est in hac re esse crudellem. gladiu tenet hostem. ut me perimat. et ego de matris lachrymis cogitabo. delicatus es. frater charissime. si hic vis gaudere cum seculo. et postea regnare cum christo. multa nos facere cogit affect. et dum propinquitate respicimus corporum. et corpore et anima offendimur creatorem. Qui amat patrem et matrem suam super christum non est deo dignus. Unde discipulus ad sepulturam patris ire desiderans salvatoris probabat imperio. Quanti monachorum dum priores in scis misericordias suas alas perdiderunt. Super preterisse nobis possuli non licet quantum agis super fratres sororib;. consobrinis. familia. servulis. Gen. sacerdotale et regale sum. Illum attendam pretem. qui nunquam moritur. et qui ideo viuens mortuus est. et nos mortuos vivificare. Sola causa pietatis (ubi nulla carnis noticia est.)

30
Honora patrem tuum si te a vero patre non separat. tamdiu sci-
to carnis copulam quādiu ille suum nouerit creatorē. Eliogn
David protinus tibi canet. Obliviscere populum tuum et domi-
num patris tui. et concupiscet rex decorem tuum. quoniam ipse
dominus deus tuus. Grande premium parētis oblieti. quia co-
cupiscet rex decorem suum. Solent enim miseri parentes et non
plene fidei christiani deformes et aliquo metro debiles filios.
quia dignos matrimonio non inueniunt religioni tradere. Et tu perfecta desideras heri cum Abraam de patria tua et de co-
gnitione tua. et perge quo nescis. Tali habebas substantiam. ven-
de. et da pauperibus si non habebas grandis onere liberatus es. Au-
dum christum nudus sequere durum grande difficile. sed mag-
na sunt premia. magis enim quilibet labo suscipitur. si ante
oculos preponatur ipsius laboris utilitas. Sed et nauigantibus
longe serenitas spem pollicetur. nauis valida et diurna tem-
pestas. Secemur igitur nos mulierculas. heri non doceat in-
firmior. quante diuinitas pariter ac nobilitate pollēte. nolo ea/
rum vocabula dicere. ne adulari videar) relictis facultatibus.
ignoribus contemptis. hoc factum facile iudicarunt. quod tu
putas proprio nomine difficile. Unde habebeto in his simplicitate
colubē. ne cuique machineris dolus et serpentis asturiam. ne alio-
rum supplanteris inuidius. Non multum distat in vicio. vel de-
cipere. vel decipi posse christianum. Et illa ad hoc de variis flo-
ribus lumen exornent. Coluber ad bibendum veniens in aqua.
venenum deponit. ne eum venenum aqua concretū occidatur.
dum hominem timeret. caput tantu suum celat quando percutit.
vbi sciens mortem suam. Serpens quidem. si calamo percutiat.
moritur. si vero iterum percutiatur confirmatur. bimalli tem-
pore insirmior efficitur. et a sentibus decuitur. sicut ante hys-
mem circa se segetes colligit. et illi escam prebeat. Anguis qua-
do senuerit. perdit aspectum. si voluerit redire ad iuuentutem.
iciunat quadraginta diebus. et laxetur pellis. sic angustū for-
ramen perquirit. et dum nititur inde exire. pellem senectutis di-

mittat bellicam cum suos a serpente filios mortuos inueniunt
lungen: et se ac sua latera percutiunt: et sanguine excusso ad corp
posa mortuo: um sic reuiniscuntur. Quia quando senes
rid grauantur eius penne: et oculi: et querit fontem: et erigit pen
nas: colligit calorem: et sic oculi ipsius sanantur: et in fontem se
ter mergit: et ita ad iuuentutem redit: multa in scripturis dicu
tur que credentur esse incredibilia: et tamen sunt vera. Aribil: na
dicas ibi impossibile ubi adest virtus altissimi. Aribil de huma
na fragilitate cogites: ubi plenitudo adest deitatis: sed quid te
ad ingum domini presentis vite provocare conor exemplis: cor
nullum penè sciamus fuisse sanctorum: qui pcellosum huius
temporis agonem absq; tribulatione et tempestate transferentes
eternum bellato: vulneris dolorem aut contemnit: aut nescie: dū
vivacitatem sensibus solam videtur cogitare victoriam: Et qui
hypnis tempore radit ad balnea prius asperitatem frigoris nu
dus patienter ercipit: quia eum futura calefactio consolatur: som
mniq; fere creaturarum difficile exultatio aliquis: nisi proero pre
eante succedit. Sit ergo tanta in nobis futurom fide: et ad
modum non sentiamus nos illa sustinere que patimur: sed et ea
potius arbitremur nos obtinere que credimus: et uanta autem
apud deum merces: in presente homines precium non speraret
Quantis sudoribus hereditas cassa experitur: Minor: piero
margarita christi emi poterit. Finis milicie nre erit regnum: no
tere: et tempus: sed eternitatis: et celi. Aribil est filius quod possit:
aut debet preferre: ei qui verus dominus: et verus pater: et impe
rator: eternus: cui enim rectius nostram etiam impendimus: q
illia quo eam accepimus: et cui eam usq; ad finem debemus: ga
ipsius beneficio vinnus. Unde si maluerimus magis cesari mi
litari: et christopstes non ad christum: sed ad gehennam tra
seremus. Ignitus nec affectum: nec patram: nec honores: nec glori
tias deo preferre debemus: quia scriptum est: priuiter buijs
mundi figura: et qui bunc mundum dilecerunt: exum mundo pe
ribunt. Illi ergo militemus: qui militantibus libet gloriam vite.

eternae: bonorum regni celestis: diuinitas: hereditatis sue: et diu
nus cognitionis consortium perenne largitur. Nam nullus res
terrenus totius terre dominus est. Christus autem totius mu
ndi rex est: quia omnia per christum facta sunt. Et quia regnum
celorum: vim pacienti et violenti rapuit illud. Talis violentia deo
grata est: que neminem concutit: nullius damno innicitur: in
hanc rapinam manus tuas mira: que crimen non habet: et con
fert salutem. Sollicitudines enim nostre carnales: quanto cari
ores sunt tanto nos plus discribunt: et fatigant: ac preinde in car
naliibus affectionibus nunq; ira requiescit animus: ut cruciatu
care abdum necessitudines suas auf bonas amet: cum amittere
di metu: aut malitia odie: cum amittendi rotundum: utroq; sustine
dis miseriis semper obnorius est. Communia igitur in melius
vitam tuam: et eterno: deo incipias: militare: et deum habeas pro
rectorem. Sunt tamen multi: qui non metu pendulum: sed bene
dictionum: et reprobationum desiderio: perirent ad salutem. Ra
bil enim est dignus: ut homo sit exercitor: et secun
dum modum proprie voluntatis: diuini sic operis executor. Ha
qui edere: multe nucleum: ponet: et frangat: nucem. Apostolus:
Rectius enim faciat hominem subiisse coniugium: et ambulasse:
per planetas: ad alios: tendenter: et profundu inferni: accidere:
Et capitulo: de immunitonum: de
adulatione: et detractione: vitanda
3: et periculis: buijs vite:

N On credas laudatoribus tuis: immo irrisoribus:
autem non libenter: accommodes. Quanis falsa
predicatio sectatur lucra: et gloriam: querit huma
nam: et per gloriam nascatur copendia. Laudet
te esurientium viscera: non ructantii opulence: coquvia: et dolatoz.

prostantes orna hobia
sporum hobia Noruega ut ceteri
v. p. p. publici publice
sequendu si

quippe blandus inimicus est. natura si dicimus malo adulato
ribus nostris libenter favemus: quod nos respondeamus iniqui
gnos: et callidus rubor ora perfundat: tamen ad laudem suam
intrinsecus letatur anima. Sed veritas angulos non amat nec
queritur futurones. Laus quippe iustos cruciat iniquos exalteat
Sed iustos dum cruciae purgat: iniquos dum testificat reprobos
monstrat. Nulli detrahens: nec in eo te sanctum putas si ceteros
faceres. Accusamus sepe quod facimus: et contra nosmetipso
discreti in nostra via trahimur: muti de eloquentibus iudi-
cantes. Nunquam ergo huiuscmodi hominibus appliceris nec de
clines cor tuum in verba malicie et audias. Sed enim aduersus fra-
trem tuum loquaris et aduersus filium matris tue ponebas
scandalum. Et apertius in ecclesiastice. Sicut monserr serpens a
silento sic qui fratri suo in occulto detrahit. Sed dicas ipse non
detraho sed alios loquentibus quid facere possum. Ad excusan-
das excusaciones in peccatis ista pretendimus christum arte non
illudetur nequod mea: sed apostoli sententia est. Nolite errare
deus non irridetur ille in corde nos videt in facie. Salomon
loquitur in puerile. Cenitus aquilo dissipat nubes. et vulnus
eritis litigios detrahenduni. Sicut enim sagittarii mittunt eis
tra duram misericordiam nonnunquam in intentione reverentur: et vul-
nerant vulnerantem. Juxta illud. facti sunt mihi in arcum pra-
uum. Et alibi: Qui mittit in altum lapide recidit in caput eius
Ira detractorum tristem videri facient emendat immo ne
audientis quidem sed obturans aures suas ne audiat iudicium
um sanguinis illico conticeat: pallor virtus herent labia. sali-
ua siccatur. Unde idem vir sapiens: cum detractoribus inquit.
non commiscearis. quoniam repente veniet perditio eorum: et
ruinam verius quis nondicit. tam scilicet eius qui loquitur quod il-
lus qui audit loquentem. Et Thibaudus dicitur. Aduersus
presbyterum accusationem cito ne receptoris peccantem autem
coram omnibus arguit: et ceteri metum habent. Non est facile
de perfecta etate credendum quam et vita pastera defendit: et

boniorat vocabulum dignitatis. Si me ergo vis corrigi delin-
quentem aperte increpa: nonne occulite me mordeat. Corripet
me iustus in misericordia: et increpabit me oleum autem pecca-
toris non impinguet caput meum. Nam in comparatione duo
rum malorum leuius malum est aperte peccare quod simularer: fui-
gere sanctitatem. Quid vulneribus tuis prodest si: et ego fuero
vulneratus: an solarium preuentum est amicum secum videre
moiumentum. Quid etiam tibi prodest si aliis mala mea referas?
Si me nesciente peccatis meis. immo detractionibus tuis aliis
vulneres et cum certatum omnibus narres. sic singulis loquens
quasi nulli alteri dixeris hoc est non me emendare. sed virtus tuo
satisfacere. precepit enim dominus peccantes in nos argui de-
bere secreto vel exhibito teste. et si audire noluerint referre ad
ecclesiam. Habendoque in malo pertinaces: quasi ethnici et pu-
blicanos. nam ingenia liberaliter educata facilius verecundia
quod matuus superat. En quo tormenta non vincunt interdu vincit
pudor: licet multo melius est timore penarum emendare pec-
cata: quod spe prosperorum diuine subiacere sententie. Qui enim
non senserit deum per beneficia sentiat per supplicia. Ceterum
grande peccatum est odire corripientem: macmine si te non odio
sed amo et corripiat. Contra nos autem omnis consonat chor
et latranti riuierfa subsellia: iunguntur nostri ordinis: qui et ro-
duntur: et rodunt aduersus nos loquaces per se muti: quasi ipsi
ali siunt quod monachi: et non quicquid in monachos dicitur redi-
det in clericos: qui patres sunt monachorum. Detrimentum pe-
coris pastoris ignominia est. Sicut et regione illius monaci vi-
ta laudanda est: qui venerationi habet sacerdotes christi: et non
detrahit gradus per quem factus est christianus. Nam quando
et inimicis preberis beneficia ipsorum maliciam nostra boni-
tate superamus: et mollimus duriciem: et iratum animum ad be-
nivolentiam flectimus. Sed nec ille absque inuidie infestatione
esse poterit: qui soli deo placere gestierit. Inuidia enim non tam
humanas amicitias quod solam iustitiam persequitur: qui inuidia.

est aliena felicitate torquetur. quoniam virtus semper inuidie patet. Difficile quoq; euadit obprobria cui est amica iusticia: immo si quis pie vivere volueret iniqui protinus irrisione blasphemant. Nec quoq; consuetudo est detrabentis et malum suum semper velut negando geminare. et dicere se aut non fecisse quod fecit. aut bonum operatum esse zelo. A nimis ergo si cor tra me paruum homunculum immundi sues gruniant. et pedibus margaritas conculcent. meq; procul ab ribibus foro-litibus turbisq; remotum: sicq; latenter reperi inuidis. Latum enim me diligunt heretici q; sine me esse non possunt. obmittam personas, ribus tantum et criminibus est respondendum. Alii cause prodest maledicentibus maledicere: et aduersarios talione mordere cum preceptum sit malum pro malo non reddi. Unde non de aduersario victoriam: sed contra mendacium querimus veritatem. Sed nec timeamus odio subire quoq; undam. Non enim debemus hominibus placere: sed deo facitote me nunq; hereticis pepercisse. sed omni studio peregrinari et hostes ecclesie mei fierent hostes. Unde in meam iniuriam patienter tuli. impetrare contra deum ferre non potui. Lattrant canes pro dominis suis et in me no vis latrare pro christo. Sed falsus rumor cito opprimitur. et vira posterior indicat de priore fieri quidem no potest ut absq; mosu hominum vite huius curricula quia pertransiret. Malorum enim solacium est bonos carpare. dum peccantibus multitudine putant culpam minui peccato: um. Sed tamen circa ignis stipule conquiescit alexandrina flamma defientibus nutrimentis paulatin emoritur. Nam si ante anno pterito fama mentita est: aut si certe verum dixit: cesset virtus incessante et rumor. Prima namq; virtus monachii est contemnere hominum iudicia. Igitur non timebo hominum iudicium habiturus in dicem meum. Cupiunt enim vicini non suam: sed alienam discutere vitam. Sed qui amicus est etiam prava recta iudicat. Inueni enim sunt sciolti tantum ad detrabendu qui eo se doctos ostendere velint. si cuiuscumque vitam lacerent. Sed nibil deo clausu;

19. C. De vitio et derivatione virtutis
et pichiis h^o uite mortal^e

est. et tenebre lucent apud eum. Fuge tamen et tu in quibus poe male conuersationis esse suspicio. nec paratum habeas illud. Sufficit mihi conscientia mea: nec curio quid de me loquantur homines. Et certe apostolus prouidebas bona non solum cora deo: sed etiam hominibus me per illum nomen dei blasphemare tur in gentibus: nec rolebat se iudicari ab infidelis conscientia. Si scandalizat inquit esca fratrem meum: non manducabo. Tolle igitur occasionem: volentibus occasionem. Nam castigare videtur alium: quisquis ab eius conuersatione dissentit. Sic et nos in ista prouincia edificato monasterio: et diuersorio prope structo: ne forte in modo Joseph cum Maria Betleem veniens non inueniat hospicium. Tantis de toto orbe confluentibus turbis obruimur monachorum: et nec ceptum opus desere rem: nec super vires deserre paleamus. Unde quia pene illud nobis de evangelio contigit: ut future turris non ante computare mus impensis compulsi sumus fratrem paulinianum ad patriam mittere: et semirutas villulas que barbarorum manus effugerunt: et parentum communium cineres vendere: ne ceptum sanctorum ministeriu^r deserente risum malodiciis: et enim suis prebeamus. Unde omnia plena periculis: omnia plena sunt laqueis: incitant cupiditates: insidiantur illecebros: blandiuntur lucras: damnatio deterrente. Nam sunt obloquentium lingue: hec semper veracia sunt ora laudantium: inde sequit odiu: bine decipit officium: et faciliter visitare disco: deinde declinare fallace. Silua succrescit: et postea recidat. Ideo ager serice: et metas: ita plenaria est orbis terra: nos no capi: quotidie bella sectari: morib; subtrahunt: nayfragia absorbet: et nibilomin: detrabim: et litigam. Vides quoq; in ecclesia iperitis mos quoq; floret: et q; si nuerier ut froris audaci: et volubilitate lingue: et secuti sunediu no cogitat qd loquuntur: prudenter: et eruditos arbitram: maxime si vulgi fauore habuerint: et magis dictis leniorib; comouent. Et contrario rivederuditu viru latere in obscuro: et persecutiones pati: et non solum in populo gratiam non habere: sed inopis et regestate

*et vobis
et mediorum
et frustiloquorum*

Antipd.

*tabescere, Hoc autem fuit quia non est in presenti meritorum
eritatio sed in futuro.*

*¶ Ca. rr. de iuramento et vindicta et
mendacio et stultiloquio ritandis.*

*Iusti enim in falloziore te mala malis reddere. et cu
lorantibus iurare debere: quia aliquando iuratio do
minus aut mala malis restituit. Scio primum non om
nis nobis conuenire seruis: que domino conueniunt ne in com
paratione famulorum domini videatur iniuria. Alioquin forsi
tan reclamare incipimus. Cur non e virginibus: sed de aliis
mulleribus generamur: aut cur mortui nostri die tertia non re
surgunt. Jurauit scio sepe dominus qui nos iurare prohibuit:
nec statim ex hoc temere blasphemare debemus: qd; alios retue
rit dominus quod ipse faciebat: quia dici nobis potest. Jurauit
dominus quasi dominus quem iurare nemo prohibebat. qua
si seruis iurare non licet nobis qui domini nostri lege iurare ve
tamur. Verum ne in eius exemplo scandalum patiamur: ex quo
tempore nos iurare noluit nec ipse iurauit. Et qualiter de iura
menti causa breuiter satis factum est. Ita etiam ad vindicte ne
gocium hunc evundem sensum facile prospicis posse sufficere: qd;
aliud est nunc tempus gratie in quo plenitudo perfectionis ad
venit. Aliud sunt legis. Aliud prophetar. dicente domino. Au
distis quia dictum est antiquis ne occiderent. Ego autem per
fectiora precipio: que in ordine euangelii digesta suo loco lector
inueniet. Ex quo enim filius dei hominis factus est. Ex quo ve
tus fermentum iudaice traditionis est factum nova consperatio
Ex quo agnus non in figura: sed in veritate comeditur. Ex quo
secundum apostolum reterna transierunt et facta sunt omnia no
stra. Ex quo iussum est imaginem terreni hominis deponere et
assumere formam celestis. Ex quo commortui viuimus. Ex eo
virtutibus consurreximus in christo. Iurare ergo non ducas:*

*21. ca. de fide et ratione habe
re mortuus non lugendis.*

*mentiri sacrilegium putes. Ed monedi itaqz sunt omnes. ut dicitur
ligenter caueane periurium non solum in altari seu sanctorum
reliquiis: sed etiam in communis loquela. Omne enim quod non
edificat audiente in periculum loquentium vertitur. Veritas
quidem claudi et ligari potest. Vinci non potest: que et suorum
paucitate contenta est: et multitudine hostium non terretur. Pos
sunt tamen homines quis iusti aliqua simulare per tempore ob
suam aliorumqz salutem. Consideremus ergo quid loquamur:
quia pro omni verbo ocioso reddituri sumus rationem in die
iudicii. Verbum quidem ociosum est: qd sine utilitate dicentis et
audientis profertur. Stultiloquium autem estimo non illorum
tantum qui aliqua turpia narrant et risum moueant: et fatua
te simula magis illudant illis quibus placere desiderant: sed
etiam illorum qui sapientes seculi putantur: et de rebz phisicis
disputantes dicunt se arenas litorum: guttas oceanis: et celorum
spacium: terreqz punctum liquido comprehendisse,*

*¶ Ca. rr. de patientia et reconciliatio
ne: ac mortuis non lugendis.*

*¶ Unciam nobis de patientia et eius bonis loquendum
est. Est enim igitur patientia omnium iniuriarum et
passionum tolerantia: et expectationum: omujum sine
precipitatione suffientias quam si quis intellexerit et habuerit
contraria vite grauia bauiat: bona omnia continet: bonum ha
bet spem: et affines eius sunt res bone. Offenes patitur enim hi
benter: quia sperat: et speranda tollerat: impatiens enim feretur
quod non speratur. Omni autem virtuti patientia preferitur: qd
spes prestante dimiscitur: aut spes fructus patientie subsequatur.
Deinde gaudet fide: et gubernaculum habet deum: conscient
iam genus: et propinquitatem. Inde gloriost dei testes efficiuntur:
dum fide pleni: dum timore solliciti: dum continentie discipiuli:
dum filii specie produce sapientia reperiuntur. Deinde coheredes ipsi*

dam illicem usq; ad mortem patientie virtutibus imitantur. Unde tu passus iniuriam taceas. iram vince patientia. sanctus n. amor impatientiam non habet. Non sicut nulla passio me turbatur. et specialiter ira et furore non rumpitur quam q; habuerit beatitudinem consequetur domini voce promissam et terram possideat id est imperet et dominetur corpori suo. Nulla enim res ita inebriat et animi turba est tristitia que ducit ad mortem et hec abominanda tristitia est. Est quoq; ira que iusticiam dei non operatur et furoi proxima mentis sue impotest facit: intentum vero labia tremant dentes coquuntur. vultus quoq; palloce mutetur animi vero leticis interdum dolores corporis mitigantur. si ad egrotationem corporis accedit eritudo animi duplicatur infirmitas. Dicit enim apostolus. Sol non occidat super iracundiam vestram: Quid agemus in die iudicii super quorum ira non unius dei sed tantorum annorum sol erit testis. Igitur mites et levigati mansuetae iracundiae remittant sibi in vicem culpas suas: ne sit exactor vindictae qui petitor est venies. Grandis offensa est holle placare offensam: quod affectus et perturbationes adiu in tabernaculo huius corporis habitamus: et fragili carne circumdamur moderari et regere possumus amputare non possumus. Ideo psalmista dicit. Irascimini et nolite peccare: quia irasci hominis est: et finem ire ponere christiani. Unde quidam ait. iam te verberibus necassem nisi iratus essem. Inde enim iusti dicuntur dum omnia opera patenter operantur multo quoq; melius est stomachum te dole re et mentem nec statim nobis penitentie subsidit blanditas: que sunt infelicitum remedia scauendum est vulnus qd dolore curat. Quid enim boni habeat sanitas languor ostendit. Ha plus sensimus quoq; habuimus postq; habere definitam nec scire possumus egrotationem malam nisi cu fuerit sanitas subsecuta. Et quanto boni virtus habeat! vicia demonstrant clarioribz fit luxem comparatione tenebrarum. Sed et considerem quod ethni cura illi psalmus sonet. Justus es domine et rectum iudicium tu

um hoc non potest dicere nisi ille qui aduersus (que patitur) magnificat dominum et suo merito impurans in aduersis de eius clementia gloriatur. Necesse est enim ut qui se credere dicit in christum in omnibus christi iudicis gaudeat dicens. Sanus sum gratias ago creatori languore in hoc laudo domini volvitur. Quando enim infirmorum fortior sum: et virtus spiritus carnis infirmitate perficitur. Nam fortitudo corporis imbecillitas anime est: et rursus anime fortitudo imbecillitas corporis est. Patitur enim apostolus aliquid quod non vult: p; quo ter dominum deprecatur. Sed dicitur ei sufficit tibi gratia mea nam virtus in infirmitate perficitur. Ur ergo durum si quod quandoq; patientium est. Olemus autem quemq; mortuum ad hoc enim natu sumus ut maneamus eterni. Lugeatur mortuus: sed ille quem gehenna suscipit quem tartarus deuorat in cuius pena eternus ignis estuat: nam mors nostra peccatum est. Nos vero quorum eritum angelorum turba comitatur quibus obuiam christus occurrit grauamus magis si diutius in tabernaculo isto mortis habitemus. Ceterum nonne vereris ne tibi taluor dicas? Irasceris quia frater tuus meus factus est filius indignaris de iudicio meo et rebellibus lachrymis facies iniuriam possidenti. Cibum tibi negas: non ieiuniorum studio sed doloris. Non amo fragilitatem istam ieiunia ista aduersarii mei sunt. Nullam animam recipio: quod me dolente separat a corpore. Tales stulta philosophia habeat martyres habentes rationem vel carbonem. Si viventem crederes fratrem: nunc planges ad meliora migrasse. Nam sicut preter hanc vitam: est vita alia beatior: ita preter hanc mortem est mors alia ieiuniorum. Aduersum mortis ergo duriciem: et crudelissimam necessitatē doc solatio erigimur: q; in brevi risuri sumus eos quos dolemus absentes. Nec enim mors sed dormitio et somnus appellatur. Nos doledi magis: q; quotidie stamus in prelio: et peccatorum vicis fordidamur et accipimus vulnera. Absit tamen a fide nostra ut aliquam plagam dicam esse que non habeat consolationem.

^{to} nuncum ppheta. pclamet. Numquid medicus non est in Galia.
ad. Deus enim permisit te istius seculi fluctibus ventisq; iacta-
ri et expertus naufragium de cetero similiter periclitari caue-
res itaucta que passus es sicut intelligis vulnera corporis tui
sic animae remedia sunt. Brevis enim vte spacio eterna mea
mors compenfabit.

**Ca. xxi. de tribulationibus &
obprobriis perferendis.**

Portet nos per multas tribulationes introire in regnum celorum. Beati estis cu vos maledixerint homines: et persecuti fuerint et dicerine omne malum aduersus vos. Gaudete ergo et exultate quia merces vestra copiosa est in celis. Future vite gloria/presentis vite incommodis comparat. Precipue qd patitur sedq; facit cotumeliam miser est. Unde et christianis verilla crucis sunt delitie. tropica nre vite no popsis: sed miseriis reportant. in nostra classe viri fortes ob probria sciat porrarentur munera. Haec Christi vincula voluntaria sunt. et vertunem iam plenus. Sicut autem corpe imbecillus est: si adhuc sapientia aduersarii. i. diaboli certamina vincit. premarime qm liberi arbitrii sumus: ipm dei nutrit auxillo. Qdque paupertati no nobilitati futurorum beatitudine pmittuntur. Retrabit qd vere cedula senatorum: ne sequatur pauperem et pms audiat a Christo. Qui me confessus fuerit. mea verba in generatione bac adultera et peccatrice et filii hominis confitebit eu in glia patris sui cu angelis sanctis. Turpe est inter paretes senatorum per Christum voluntaria humiliata delectu. Displacet amici: si post ambitionis habir cultu plebeia et ignobilia indu- mpta mutentur. Sed si hoib; placere rellat aplur Christi seru? no essem. Et ppheta in psalmo. Qm de dissipat ossa eorum q homini- nib; placet confusi sunt quoniā deus sprevit eos. Christi bona est humana offensio: per quā inuenitur seruus Christi. Tantum penit- uosa est amicitia que dei prefat offendam. Sicut scriptum est.

Qui voluerit amicus fieri huius mundi: inimicus dei consti-
tuetur. Dicat quisq; quod velite ego interim de me pro sensus
mei paruitate iudicauit: melius esse confundi coram peccatoribus
super terram qz coram angelis sanctis in celo: vel vbiqz
iudicium suum demonstrare dominus. Unde Esaias. Vir sua
gente nobilissimus qui sacer regis Ezechie fuisse referuntur. ius-
su dei deposito cilicio nudus incedit: nec tamen ardui pudore
precepit territus est: quoniamus dei imperium sequeretur quia
nihil honesti esse homini qz creatori suo parere iudicabat. Jo-
vannes quoq; baptista nobilis et in carne et in spiritu natus: ci-
litum a pueritia in habitum. et locutas elegit in cibum q. nec
peccati confidentia. nec paupertatis inopia ad huius gloriam
oneris sed sola futuri seculi beatitudine trahebat. Unde et apo-
stoli. Stulti et inutiles et tenuis fidei arguuntur. Inde paulus
apostolum pseram. quem quotiens lego videor mihi non ver-
ba audire sed tonitrua qui oculo mentis futura contemplans
dicebat. Quis nos separabit a charitate Christi? tribulatio an
angustia. an persecutio. an fames. an nuditas. an periculus. an
gladius? Illos pericula non separant. nos vero voluptates. Ille
cathenarum banulante innocentes: nos aurum circumferimus cri-
minos. Illi in carceribus vincti: nos in tricliniis delicatis. Illi
neruo positi deum puro corde et sincera cogitatione laudan-
tes. nos in ipsa forti ecclesia de forensibus calumniis cogitamus:
et cum omnibus equaliter legis gratia data gehenna seu regna
pmissa sunt. alii de vitiis alii de virtutibus meditantur. Cuz
dictum sit generaliter omnibus. Dominum deum tuum adora-
bis. et illi soli seruies. aliis innocetia. misericordia. castitate. i.e.
iunio deo fideliter et sine fine seruentibus. Nos nobis adute-
ros eligimus quibus seruire volumus. Siquidem iurta euāger-
tū sententiam. Omnis qui facit peccatum: seruus est peccati. re-
vera si amator pecunie sum scilicet glorie. si superbie. si ambitio-
nis aut pompe. dum illi omne studium mee voluptatis impen-
do. domino seruire no possum: quia duobus dominis nemine

posse scriuire scriptum est. Non estis vestri dicit apostolus. Empti enim estis precio magno glorificate et portate deum in corpore vestro. Clementer spiritus sanctus nostro iure nos conuenit. sciens hoc in visu publico apud omnes homines custodiri: ut tanto seruus in opere domini esset cautior quanto maiori esset periculio comparatus. Ut intelligamus quod strenui esse debant in opere domini qui redempti sunt sanguine christi. vel quod criminosi debeant iudicari qui cum sciant pro precio sue salutis christi sanguinem datum alteri qui nibil prestitis magis perbeant seruitute. Rogo quo pudore obsequii aut laboris sui mercenarius seculi non potest accipere mercedem christi. Omnia miles in castris sperat annona qui fortiter in pectore pro ciuibz laborauerit. Dignus est quidem mercenarius mercede sua. ne motamen militans deo implicabit se negotiis secularibus ut placeat ei cui se probauit. Apostoli vox est. Amplectenda est igitur tristitia que gaudia parit. nec eius consideranda materia: quia sepe per dulcedinem fructus placet. quod amarum horruit in radice. Et qui litteray scientiam babere desiderat si discendi non suscepit tedia. peritie gaudia adipisci non poterit. Hec cuiusque eruditionis quisquam babere sufficiet gloria nisi estus fuerit ante perpessus. Cuicunque nos dei auxilio destitutos hostis invaserit. duxeritque captiuos. non desperemus salutem sed iterum armemur ad pectrum. potest fieri ut vincamus vbi ricti sumus. et in eodem loco triumphemus. vbi suimus aliquando captivi. Nam si iuuat dominus miseros habemus salutem. si despicit peccatores habemus sepulchrum. Multo grauior expectata quam illata mors est. ad hoc enim laboremus et in seculi huius periclitemur militia ut in futuro seculo coronemur. Hec mirum hoc de hoibz credere dum dominus ipse temptatus sit et de Abram scriptura testet: et de templo auctoritate est. Quam ob causam et aplius loquitur. Gaudentes in tribulacione et scientes quod tribulatio patientiam operatur patientia probationem. probatio spem. spes autem non confunditur.

92. 37
datur. Scriptum est etiam quia propter te mortificamur tota die. et estimati sumus ut oves occisionis. Sed magna misericordia confortatio est quando in tormentis quis positus sit prospera secuturus.

Ca. r. iii. de timore ultimi iudicii. et statu huius vite.

Ade satiis timeo ne forte in retributionis diaqua ante tribunal christi vnicuique secundum sua facta reddendus est. His qui in terrenis magis negotiis quam in celestibus laborarunt iusti iudicium responsione dicatur. Ite si potestis. et illicibz tota deuotione seruiiustis mercedem exigite. Talis causa est virginum de euangelio quinque stultarum que dum solitudine secularium vanitatum se contra professionis sue ordinem occuparunt. oleum unde verum lumen accenderent non habentes in tenebris remanserunt. Ecce enim si umbrato repente celo solis claritas nostris aspectibus denegetur. et producere in nostram humilitatem pluvie terris imminet. si commotis est asole elementis ut in rotam sui currus tonitrus concitentur. et debire fulgorum iacula palpebris terribiliter obiecta coruscant. quamquam et de consuetudine ista contingere paueamus. contremiscimus et poni ad terram deposita superbia seruices submittimus. Quid faciemus in illa die miseri: qui repulito celo. cum angelis virtutibus igne. domino torquenier. qui cadentibus stellis desupponit in tenebras. et in sanguinem luna mutabit. qui mortes sicue cera liquecet. qui terra ardebit. et arscent flumina. et maria siccabuntur. contra regnus naturae in sumpto divinitus honore. arriditatē in aqua. signis comparabit. qui peccatores dicet montibus. cadi te super nos. et collibus regite nos. quando vocabunt homines mortem. vocata non veniet. quando discernimur vertentur in vota. et semper oderunt homines concupiscent. quando illud implebitur tempus: quod lugubri Hieremias dicit affectu dicens: Respxi in terram. et ecce non erant luminaria.

Q.
20.
Amen.

ridi montes et ecce erant trementes. et rniuersos colles turbae
toe intendi aerem. et ecce non erat homo. et omnes volucres celi
pauebant. ridi et ecce camelus desertus. et omnes ciuitates succē-
se igni a facie domini. et a facie ire indignationis eius. et interie-
runt rniuersa. Verum ne ex suggestione diaboli hec ad tetrore.
non ad reritatem dicta credantur. de pieteritis futura proban-
tur. quando talia in diluvio. in sodomis. in egypto. in hieroso-
lymis sepe ob delicta hominum facta referantur. Sed veniet il-
la dies qua corruptiūm hoc et mortale incorruptionem induet
et immortalitatem. Tunc ad rocem tibe pauebit terra cum po-
pulis. et tu gaudebis iudicatuero domino lugubre inmundus ini-
mugiet. Tribus ad tribus ferient pectora. potentissimi quoni-
dam reges nudo pectore palpitabat. Exhibebitur tunc cum
sua prole ignitus iupiter adducetur. et cum suis stultus plato
discipulis Aristotilis argumenta non puderunt. Tunc rusticus
nus et pauper exultabis. ridebis et dices. Ecce crucifixus de me
us. Ecce iudeus qui involutus pannis in presepio vagiuit. Hic ē
ille operarii et questuarii filii. hic qui matris gestas. finu homo-
dei fugit in egyptum. hic vestitus est coccino. hic qui sentibus co-
ronat. Certe manus iudee equal fixeras. Certe latrone qd
foderas. Quidete corp? an idem sit quod dicebatis clam nocte tu-
lisce discipulos. O quot virgines. et quanta infamata pudicitia
coronabitur. O quantis in illa die expeditis. si membroz sen-
si et viscerū vigore in hac vita caruissent. et quāti illuc elingues
et multi feliores loquacib? erunt. Et quanti pastores philoso-
phis. quanti rustici oratoribus. Et quanti ebetes argutis pre-
ferendi sunt Ciceronii. Ibi enim cum ante tribunal christi ve-
nerimur. scimus nec Job. nec Daniel. nec Aloe rogare posse p
quoquam. sed unquamqueqz portare onus suum. Igitur siue le-
ges siue vigilabis. Amos tibi semper buccina in aurib? sonet.
Et apostoli. Qui hunc bonendum diem impulsi. et peccatorib?
preuidere meruerunt. humiles erant mortuos suscitare. et nos
super omnes erigimus qui peccando quotidie nosmetipsoz oc-

et frumenti dormino curando.

concitam ferat. Nibil hoc monili preciosius. nibil bac gemmarū
variate distincti. Et omni parte decoraris. et ornamenta sunt
tibi et tutamini. philosophorum sententia est. sibi berere virtus
res. Et apostoli Jacobi cui una defuerit omnes deesse. sicut q
tuor sunt virtutes quibus pugnam? et tegimur sic quatuor sunt
virtus quibus ab hoste percutimur. Stulticia. iniquitas. luxuria
formida. sed malitia finem non habet. Cognate sunt quoqz sibi
virtutes. rectitudo et simplicitas. nec ab inuicem separari queue
simpler et humilis et rusticus qui archana sapientie comprehen-
dere nequit. Si tamen sapientum exempla in vivendo sectetur.
iure inter sapientes connumerabitur. Melius est enim parua
bona cum charitate facere sine scientia qz magnis effulgere vir-
tutibus cum admirtione discordie. Excelsa namqz periculosius
stane et citius corrunt que sublimia sunt. Sed perspicuum est
omnem creaturam qz quis ad perfectionem venerit tamen indis-
gere misericordia dei et plenam perfectionem ex gratia dei non
ex merito possidere. Nibil sic placet deo sicut simplicitas et inno-
centia. Unde spiritus sanctus in volatilibus non apparuit nisi
in columba ppter simplicitatem et quadrupedibus in ove pio-
pter mansuetudinem. Illud quoqz tibi ritandum est cauti? ne
vane glorie ardore capiaris. Cu facis elemosynā de solus ride
at. Cu ieunias leta sit facies tua. nec ad te obvia pretereuntium
turba confundat ut digito monstreris nec satis religiosus velis vi-
deri. et ne plus būlis qz necesse ē nec gloriā fugiendo queras plu-
res enim paupertatis misericordie et ieunii arbitros declinantes i
hoc ipso placere cupiunt qd placere cōtēnē. Et mixtū laus
dū vitat appetit. Ceteris perturbationibus quibus mens ho-
minis gaudet et egredicit: sperat et metuit: plures inuenio extra-
neos hoc rito admodum pauci sunt qui cauerint. Igitur non
queras gloriam: Sed cum fueris ingloriosus non dolebis.
Qui enim verba increpantis humiliter recipit. iam propinquā
reniam habet reatus quem gessit. Grauis enim est perfidere
malū qz facere. Non est tamen tante rītutis ab aliis factā iniu-

riam sustinere quante gracie domini est placidū mitem ac trā/
quillum iniuriam facere non posse. Neq; rero te moneo ne de
deuitiis glorieris: ne de generis nobilitate te iactes: nec te cete
ris preferas. Scio humilitatem tuam. Scio te et affectu dicere.
Domine non est exaltatum cor meum: neq; elati sunt oculi mei
Stultissimum quippe est docere quod noverit ille quem doce
as. Vor et industria quasi confecta ieuniis tenuis nō sit et de
ficiens. Sunt quippe nonnulli extermirantes facies suas ut ap
pareant hominibus ieunantes. qui statim vt aliquaez riderine
ingemiscunt. dimittunt supercilium et operata facie vir unum
supercilium liberant ad videndum vestis pulla. cingulum fac
ceum. et so: didis manibus pedibusq; v̄ter solus quia videri nō
potest estuar cibo bis quotidie psalmus ille decantatur. Deus
dissipat oīsa omnium fidi placentum. Christum simulat et q̄si
longa ieunia furtivis nocturni cibis protrahunt. pudet reliq
dicere ne videar innebi potius q̄ monere. Omnia hec argume
ta sunt diaboli. Imitari igitur eum potius cuius pallor et ieu
niis. elemosyne in pauperes obsequium in seruos dei. humili
tas cordis et vestiū. ac in cunctis sermo moderat. Erade quoq;
te illi cuius sermo habitus et incessus doctrina virtutū est. Nō
coturnatam affectes eloquētiam. nec more puerorū argutas sen
tentias in clausulis stries. Hec preteriens tetigi vt eruditis
contentus auribus nō magnopere cures quid imperitorū de in
genio tuo rumuscui iactent. Sed ppbetarū quotidie medul
las bibas. Quod et si patricii generis inter monachos esse cepi
sti. non sit tibi tumoris sed humilitatis occasio: vt imiteris fili
um hominis qui non venit ministrari sed ministrare. nā quan
to humilioz rāto sublimioz es lucet margarita in solidib;. Quā
tumcūq; enim te deieceris humilioz christo non eris. Ideo q̄q;
mibi multorum sim conscius peccatorum et quotidie in oratio
nibus fletis genibus loquar delicta iuuentutis mee ne memis
neris. Tamen sciens dictum ab apostolo: ne inflatus superbia
incident in iudicium diaboli. Et alio loco scriptum est: superbis

24. cap. de humili. Christ. quā
hunc sequi et imitari debemus. 99.

deus resistit humilibus autem dat gratiam. Ribil ita a pueri
tia vitare conatus sum q̄ tumentem animum et erectam cervi
cem dei contra se odia provocantez. Pout enim magistrum do
minum et deum meuz in carnis humilitate dicisse. Discite a me
quia misericordia sum et humili corde. Et ante per canticum David
cecinisse. Memento domine david: et omnis mansuetudinis ei.
Et in alio loco legimus. Ante gloriam humiliabitur cor viri: et
ante ruinam eleuat: Ribil enim per crebro diximus tam perico
losum est q̄ glorie cupiditas et iactantia et tumens animus co
scia virtutum. Secundo plus est animum depositum q̄ cultum.
Difficilius est arrogancia q̄ auro carem: et gemmis. Alii itaq;
prodest vile palliolum. fusca tunica. corporis illuies. simulata
paupertas si hominis dignitatem operib; destruash inter sou
des et inopias peccata non caueas. Fidele namq; testimonium est. Non
non habet causas mentiendi. Qui enim plus credit plus ab eo
erigitur. Potentes potenter tormenta patientur. nec sibi q̄sq;
de corporis tantummodo castitate supplaudat. cum etiam conui
cum in fratrem homicidii sit reatus. Cadir quidem mundus et
ceruix erecta non flectitur. Pereat diuinitas et nequaq; cessat au
ricia. Congregare q̄muli festinant: que rursus ab aliis occu
pentur.

¶ Ca. xxv. de humilitate christi.

que sequi et imitari debemus.

Christus baptizatur a seruoz a deo filius appellatur.
Inter publicanos meretrices et peccatores ad lauacrum
venit. et sanctioz est baptista suo qui de celo venit i vte
rum: de p̄tero in p̄sepe de p̄sepe in crucem de cruce in sepul
chrum de sepulchro ad inferos de inferis victor remeauit ad ce
los. Imitemur ergo salvatorem nostrum: quis ipse initis et hu
milis pastor agnus et aris appellatur: qui p nobis molatus est:
qui ab Isaac cornibus tenetur in sentibus. ex quo nil bac humili

litate sublimi⁹ qui bethleem in hoc parvo foramine celorum con-
dit⁹ natus est. Hic involutus pannis. Hic visus a pastoribus
Hic monstratus a stella. Hic adoratus a magis⁹. In baptismo
christi humilitas nostra est sublimitas. Illius crux nostra vic-
toria illius patibulum noster triumphus est. Cum igitur laua-
cib⁹ crucis signum in frontibus demon inspererit contre-
miserit. Qui aurea capitolia non timent crucem timent. Qui co-
gemnunt sceptera regalia dapes christianorum⁹ purpuras cœ-
larum sordes tamen in ieiunia pertimescant; iubet enim christ⁹
ne quis discipulorum dicat quod ipse est christus. Mira ratio⁹
vult⁹ predicari: qui gaudet intelligi agnoscit amat et odit ostendit
magis vult⁹ se inuentum esse quod perditum. ut virtus sua illū
non fatur manifestaret alienus. Que autem maior potest esse
clementia quod ut filius dei: hominis filius nasceretur. Decem men-
sium fastidia sustineret. partus expectaret aduentū. involueret
pannis: subiceretur parentibus per singulas adoleret eta-
tes. et post contumelias vocum alapas: et flagella. crucis quoqz
pro nobis fieret maledictum: ut nos a maledicto legis absoluueret.
patri factus obediens usq; ad mortem. ut illud opere comple-
reret quod ante ex persona mediatoris fuerat depicatus dicens:
pater polo ut quomodo ego et tu unum sumus Ita et isti nobis
cum unum sint Ergo quia ad hoc venerat ut quod erat impos-
sibile legi: quia nemo in ea iustificabitur) ineffabili misericor-
dia vinceret publicanos et peccatores ad penitentiam prouoca-
bat. Unde nouum et mirabile est apud nos Deus solus petentes
se amant, solus irascitur nisi petatur. Illo enim tempore quo sup-
plicia merebamus deus argumentum saluationis ostendit. ut
intelligere possemus utrum valerer prestare non Iesus qui tan-
tum donaret iustitiam memus et nos deum et eius semper que-
ramus amplius et facile videbitur esse omne difficile. Brevia
putabimus universa que longa sunt. Quodque beatissima geni-
trix a filio suo non didicit telos fabricare: angelos creare: mira-
deitatis insignia operari: sed tantum humiliari: ceterarumque

2. Ceterarumque virtutum insignitas et perfectiones
docula inter humiliari custodiā congregare.

41

al' intca
virtutum documēta inter humiliari custodiā congregare. Ad quā hunc uolum
nob̄ p̄ducit dignissimam seruacionem
firmo dñs p̄. 2. d. n. ann.

¶ Ca. xxvi. de iustitia seu vite
rectitudine.

Ed iam de iusticia differamus. que est singularum re-
rum et personarum equissima distributio quā q̄s obti-
nens et cui adberens vitā suā disposite et fine cōturbati-
tione conservat. Custodit in omnib⁹ egeatē scit qd deo debeat
qd sanctis et qd equalibus reddat. qd nō denegat potestatibus
huius seculi. qd sibi retineat. qd primo cōpetat. qd alienis con-
cedat aut congruit. Justū est enim deū colere et diligere ex totō
corde et tota anima et tota virtute. Sanctos et coequales ho-
norare: tributa impendere potestatibus superbū nō esse sed ma-
gis mitē et humilē. primos tanq; se diligere: alienos et inimi-
cos nō persequi odio sed amare. Subiectum esse priorib⁹ vel
estate maioribus qd et dñs cū effet omniū dñs a Jobanne qd ma-
ior est in nativitate mulier: qd prior illo in nativitate hominū erat ba-
ptisat. Et sic adimpleri omnē iusticiā p̄testat. Ex hac misericor-
dia nascitur obsequium deificum generatur. in his omnib⁹
quisq; inuenitur: non in merito in christo dicitur permanere
quoniam hec omnia ipse christus est. Paulus nos glorioſus in-
fomat et instruit de christo dicens. Qui est nobis a deo iusti-
cia et sanctificatio et redemptio. Item alio loco qui est misericor-
dia par et dilectio quam greci agapem vocant Iniquus enim si
sequatur iusticiam negat iniquitatem. Stultus si confiteatur
dei sapientiam: negat stulticiam quodq; sapientia. Soritudo
temperantia et castitas solum prodest habentibus. Justicia ve-
ro etiam aliis: etiam miseris prodest. que patrem vel matrem
non nouit: sed novit veritatem. personam non accipit: sed ini-
tatur deum. Discite ergo benefacere. virtus enim discenda est.
nec nature tantum bonum sufficit ad iusticiam: nisi quis eru-
diatur congruis disciplinis. Discenda est ergo iusticia et mal-

gistrorum sapientie ferenda sunt limina. Secularis autem iudiciorum acceptis muneribus condemnat infontem et reum liberat. Quod interdum de ecclesie principib[us] dici potest. q[uia] ppter munera lacerent legem et non perducant iudicium ad finem.

¶ Ca. xxvii. de fide spe et timore.

fides
I autem fidei est inquit apostolus paulus. Est substantia sperandarum rerum quas speramus et inde rerum quas non videmus. Credere et videre quis debet. q[uia] deus ea que promisit potens est et adimplere et spem suam in futurum transferre. tunc fide plena poterit ad easque promissa fundi facillime peruenire; hec nobis in uisibilia ante oculos ponit. Ad hanc ingressi est diabolus et potestatum huius mundi et hominum tenebrarum universa deserimus; deo cum fiducia proximamus. Credere enim et sperare necesse est que deus iussit et cumq[ue] diabolus suggester abnegamus; idem spes sequit. itaq[ue] de ipsa loquamur. Est igitur spes expectatio rerum omnium futurorum quia saluamur. Paulo scribente apostolo. Spes enim salutis sumus spes autem que videtur non est spes. Quis autem sperat quod viderit si autem quod non videmus speramus per patientiam expectamus. Hec in se habet timorem non illum dico cuius obliuisci et quem foras debet mittere quisquis in fide vidit. Sed qui unus est de spiritibus quibus repletur Iesus: sicut Esaias testatur. Exier virga de radice iesse et flos de radice eius ascendet et requiescit super eum spiritus sapientie et intellectus spiritus consilii et fortitudinis: spiritus scientie et pietatis: t[er]reblebit eum spiritus timoris domini illum spiritum quem David canit dicens. Timete dominum iusti eius: unde et beati es dicuntur. Eodem prestante et dicente. Beatus vir qui timet dominum. Illum dicit timorem qui castus est et pudicus. Quoniam timor domini castus. Inquit David permanet in seculis seculi. Ergo duplex est timor: unus appetitus et aliis sugere-

duis. Est igit[ur] timor apperendus a monitione et custodia rerum omnium quas credimus aut speramus. Timemus enim iudicium: quia speramus et metuimus dominum quia formam illum iudicemus. Vere namque vita est deum nosse timere eius potentiam. Amare pietatem. Timor namque virtutum est custos. Securitas ad lapsum facilis. Si paucorem habueris sollicitus eris. Leo in causas ouium tuarum intrare non poteris quod ad prepositos ecclesiasticos vel ad anime custodiā pertinet. Qui cautus est et timidus potest ad tempus vitare peccata. Qui securus de iusticia repugnat deo illiusque auxilio defitetur. Insidios hostium patet. Nunquam tua est humana fragilitas et quanto virtutibus crescamus. Si iuxta ecclesia nostra radix sapientie est timere deum. Bonum autem dividitur qui non impetus aut necessitate aut legum metu facit bonum sed i[n]circo quia bonum est et mercedem boni operis habeat.

¶ Ca. xxviii. de charitate et pace.

charitas
O charitatem nunc transeamus: quia omnibus maior est. Ut dicit paulus. Deus cum dilexisset mundum misericordie unicum filium suum in similitudinem carnis peccati: ut de peccato comedentes peccatum in carne. Qui preponit eam nobis rebus omnibus dicens. Et si locutus fuero linguis hominum et angelorum charitatem autem non babeam factus sum sicut erementum tinniens aut cimbalam concrepans. Et si habuero prophetiam et cognovero omnia mysteria et omnem scientiam: si habuero fidem ita ut montes transferram. Et si distribuero omnia mea in cibos pauperum: si tradidero corpus meum ira ut ardeam charitatem autem non babeam nihil sum. Charitas magna est. charitas benigna est. charitas non emulatur non inflatur. non agit perperam non irritatur non confunditur non querit que sua sunt non cogitat malum. non gau-

B. que + cora bo.

det super iniusticiā gaudet autem veritati omnia sustinet. oīa
credidīa sperat. Charitas nūc̄ ercidib̄ nīb̄ enī amantibus.
dūrū est nullus est difficile cupientibus labor. Solus autē ille nīc̄
amor̄ pbabilis est qui deo & virtutibus anime coaptat. Nīb̄ ē
enīq̄ non tolleret qui perfecte diligit qui autem clementia
non habet nec induitus est viscera misericordie & lachrymarum.
q̄z quis spūalis si non adimpleuit legē ep̄i. Unde legit̄ q̄ bear?
Johannes euangelista cum ep̄b̄li senec̄ vīc̄ inter discipulorum
manus deferretur nīb̄ aliud per singulas solebat p̄ferre colle
ctas nīb̄ filiolī inē diligite alterutrum. Discipulus autem pete-
tibus quare semper id diceret respondit̄ quia preceptum dñi ē
q̄ si frat̄ solum sufficiat̄ Sed obsecro te ne amicū qui diu querit̄
vīc̄ inueniente difficile seruat̄ pariter cum oculis mens amit-
rat. Aīa amicicia que definere pot̄ num̄q̄ vera fuit. Vera nāq̄
amicitia nullo labore sociate in quanto augēt̄ numero tāto cre-
sicit & robore Declina igit̄ a malo & fac bonum inquire pacem
& perseguere eam nisi oderimus malum bonum amare non pos-
sumus quin potius faciendum est bonum ut declinemus a ma-
lo. Par querenda est ut fugiamus bella nec sufficit eam quere-
re nisi inuentam fugientemq̄ omni studio perseguamur que
eruperat oēm sensu in q̄ habitatio dei est. dicete pp̄bera! Et sa-
cus est in pace loc̄ ei? Infernus? Iaq̄ inter fratres dividit̄ q̄cqd̄
ergo separat fratres. Infernus est dicēdus. Concordia enī parue-
res crescunt sic & discordia marime delabunt̄ pulchrit̄ igit̄ p̄se-
cutor pacis dicit̄ iuxta illud ap̄l. Hospitalitatem p̄sequētes ve-
nō leui citoq̄ sermone. Ut ita loquar summis labiis hospites &
vitemus sed tōto mentis ardore teneamus quasi austeres se-
cum de lucro nostro atq̄ compendior.

¶ Ca. xxx. De infirmis & pauperi- bus receptandis.

Iaq̄s ceperit egrotare trāfferat̄ ad exedrā latiore & rā-

nec matris querat affectū nec liceat dicere cūq̄ tunica & sagū
terraq̄ iuncis strata non habeo. Ieaq̄ iconom̄ vniuersa mo-
dere. vt nemo qd̄ postulet nemo taceat. Seruias fratrib̄ bo-
spīḡ laua pedes pauperib̄ & fratrib̄ refrigeria sumptuū ma-
nu pp̄ria distribue qm̄ qcqd̄ habet clerici pauperē & dom̄ eo-
rum oīb̄ debet esse cōes. Susceptioni enī peregrinoꝝ & hospici-
tum inuigilare debent. Docet Salomon misericordie operib̄ in-
sistendū nō nostris fidēdū virib̄ sed a deo esse auxiliū flagitā-
dū. Sed esto q̄ equeris pauperibus in opum cellulas dignan-
ter introeas manus debilium sis aquā portes ligna concidas.
focū extruas. Sed vbi vincula vbi alape vbi spūta vbi patibū-
la vbi mors. Cūq̄ hec oīa que dicit̄ seceris ab Eustochio Pau-
lōc̄ vinceris. Nec diconō quo de ardore tue mētis dubitē. sed
quo turrentē impellā. & acriter dimicanti feruorē augeam̄.

¶ Ca. xxx. de patientia hominis & misericordia dei.

e Ripe ergo queso occasione & fac de necessitate virtutē
 - Nō querūt̄ i ep̄ianis initia & finis Paul̄ male cepit
 sed bene finiuit̄. Itide laudant̄ initia & finis pditioē
 dānat̄ & lic̄ de nō vult mortem peccatoris & vt cōuertat̄ & vi-
 uat̄ tñ repidos odit̄ & cito ei nauſā faciūt̄. Cuiq̄ plus dimittit̄
 plus diligit. Cū meretr̄ illa xp̄i dilectrix in euāgello baptizat̄
 ta lachrymis suis & crinā quo multos aī decep̄t̄ pedes dñi ter-
 gens salutata ē. Nō qd̄ babuit̄ trisp̄ates mitras nec stridētes
 calciolos nec orbes stibio fulcinatos. Aīa q̄to fedioꝝ tāto pul-
 chriꝝ. Que demū plorat̄ ad crucē vngēta parat̄ querit̄ i tumu-
 lo ortulanū interrogat̄ dñm recognoscit̄ pergit ad ap̄los reptū
 nūciat̄ illi dubitat̄ ista cōfidie. Nō n. tā peccati crimen arguit̄
 q̄z velor̄ cōuersio i penitēcie celeritate laudat̄ nec de cogere
 penitēci nō esset penitentib̄ venia cōcessur. Nīb̄ n. plus
 repugnat̄ deo q̄z cor impenitens. Doc solum crimen est quod.

hoc fuit est q[uod] probas
 peccatorum et multa mala obliuiscatur paucorum bonorum. immo
 de nullo sic irascitur deo q[uia] si peccator superbiat: et eructus ac ri-
 gidus non inflectatur in fletu. nec misericordiam postulet pro
 delicto. Rabilis sic offendit deum sicut erecta cervix post pecca-
 ta et desperatione contemptus. unde et vos non desperetis re-
 niam scelerum magnitudine. q[uia] magna peccata magna delebit
 misericordia. nam deus non vult inferre supplicia sed terrere pas-
 furos. ipseq[ue] ad penitentiam provocat ne faciat quod cōminat.
 est. demonum autem nullus est qui parcat omnes ad predam
 festini venient. ante faciem ipsorum ventus vrens. et q[ui]cqd ruitus
 ipsoq[ue] obvium fuerit rrere desiderabut et perdere. Sed nec q[ui]cqd
 per patientiam bonitatis dei de peccatorum suoq[ue] impunitate con-
 tendat. nec ideo istum estimet non offensum. q[uia] necdum est
 expertus iratum immo magna est ira q[ui]n peccantibus non ira-
 scitur deus. Unde in Ezechiele ad Hierusalē. Jam nondū ira/
 scar tibi zelus tu[us] r[esponde] cessit a me. Sed reuera deus hominibus nō
 irascitur sed virtutis que cum in homine non fuerint nequaq[ue] pu-
 nit. Habet autem et ira dei mensuras quantum et quanto tem-
 pore: et ob quas causas et quibus inferat. Juxta illud quod scri-
 ptum est. Cibabis nos pane lacrymarum in mensura. Miseri-
 cordiam igitur a deo consequitur qui se putat esse miser. Nam
 deus qui nullis viribus superari potest. publicani tamen precibus
 vincitur. Quanto ergo tempore te errasse nosti quanto tempore
 deliquisti tanto tempore humilia te ipsum deo et satisfacito ei in
 confessione penitentie. Quid q[uia] peccati est aliqua soide macula?
 de ecclesia christi nō potest appellari nec christo subiectus dici. Igit[ur]
 qui errauimus iuuenes emendem[us] senes. iungamus gemitus
 et lacrymas. copulemus culpas simpliciter confitendo. Nam qui
 post lapsum peccatorum ad veram penitentiam se conuerterint ci-
 to a misericordie iudice veniam impetrabunt. q[uia] apud deū nō tam
 valet mensura temporis q[uia] doloris. nec abstinentia tantum
 ciborum quantum mortificatio viciorum. Sed et magnum

peccatum magnis diuturnisq[ue] cruciatus luitur. culpaq[ue] leuis
 presenti supplicio compensata sit. Et sic magnum peccatum ma-
 gna indiget misericordia. Conclusit enim deus omnia sub pec-
 cato ut omnibus misereatur. Sed frustra voce assumitur peni-
 tentia si permanent opera: sed ne diutius pertrahā habeto pau-
 ca pro pluribus. in quibus non tam ordo queritur q[uia] pfectus.
 Age ergo tu caue festina age ut in hac spiritualitate p[ro]ficias. ca-
 ue ne quod acceperisti bonum. incautus et negligens custos amic-
 eas. Curre ut nō negligas. festina ut celerius cōprebendas. Nam
 cepisse multorum est ad culmen peruenisse paucorum. Tribuat tibi

^{5. ben[ignus] op[er]o. b[ea]t[us]}

Sequit[ur] Ca. xxxi. et ultimum fine
 titulo quo concludit regulam.

II. quoniam ita se natura habet ut amara sit veritatis
 blanda viria estimetur. ut paulus ait apostolus. In
 micus robis factus sum verum dicens. Unde et quia

saluatoris dura videbantur eloquias plurimi discipulorum retro
 sum abierunt. Non est mirum si inopis viris detrabentes of-
 fendimus plurimos. Disposui tamen hasum secare setentem ei
 meaequi strumosus est. Quid tamen ad te qui te intelligis in/
 nocentem nemo reprobet q[uia] aliquos aut laudamus aut car-
 pimus. cum et in arguendis malis sit correptio ceterorum. Et i op-
 timis predicandis boni ad virtutem studia concident. Nos. n. v.

ut scitis hebreorum lectione detentis in latina lingua rubiginem
 obdutumns intantum ut loquentibus quoq[ue] nobis stridoz qui-
 dam non latinus interstrepas. Unde ignoscite ariditati. et si in
 peritus sum sermone inquit apostolus. sed nō sciatis illi viri q[ui]
 non deerat: et viuum humiliter renuebat. Hobis virumq[ue] deest.
 quia quod puri plausibile habueramus amissimus. nec scientias
 quam volebamus consecuti sumus iurta esopianam fabulam.
 Dum magna sectamur etiam minora perdentes. Non plonga-

^{et p[ro]ficio.}

^{et p[ro]ficio.}

^{et p[ro]ficio.}

^{et p[ro]ficio.}

^{et p[ro]ficio.}

buntur ultra sermones mei quoscumque loquar. Ea propter mo-
ne et si enagemusque coetor ut dum huius mundi vita curri-
mus non duabus tunicis i. duplice vestimenta fide. non calcia-
mentorum pedibus mortuis videlicet operibus pregrauemur? no
dixitiarum onera ad terram premant. Non virge. i. potentie secur-
laris querat auxiliu. non pariter et christum velim? babere. et se-
culum. Sed p brevibus et caducis eterna succedant. Sed et pie-
co: vos qui fideles estis et ita vitam vestram et conuersationem
seruatis ne in aliquo vel iphi scandalu patiamini. vel aliis scan-
dalu faciat. sed sic vobis summi studii summeque cautelae qd
in hanc sanctorum congregacionem pollutus introeat. ne quisquis
iebus eius habiteret in vobis. Deus Iesus conrectat sathanam sub
pedibus vestris et incolumes vos et plixa etate florentes Christus
deus noster tueatur omnipotens. Sed et spus sanctus nobis pre-
stare dignet: ve in hoc seculo factores mandatorum suorum effecti: i
huius vite agone probati: et fideles inuenti: spiritualibus fructibus
dirat: his continentibus mereamur adiungi. Ipsi gloria et im-
perium cum eterno patre: et eodem spiritu sancto in cuncta secu-
la seculorum. Amen,

Exorto.

¶ finit Aureola sancti Hieronymi foliciter.

¶ Registrum huius libri.

¶ Primum vacat.

Incipiunt.

¶ Ita interioris.

Ille fuerat.

¶ Possibile.

Lates sua.

¶ Honora.

Honorat.

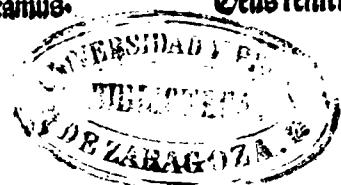
¶ Uagatur.

Doleamus.

¶ Ceditimus.

Deus resistit.

¶ Finis.

si intra. C. de non nume. pe.
enebar. in. l. fi. C. in qui. can. in inter-
ieſſed bar. in. l. j. ff. de condi. inde. et in
C. de iur. et fac. igno. tenet contrariuz.
tiam post biennium non nascitur na-
ratio.
urrit minori. vide glo. in. l. auxilium. s.
de bel. vt refert bal. in. c. i. §. pretore
al. p. p. ponit ad. d. §. pupillus
de tex. in. d. §. si vnum de predictis. i. a
appella. cog. col. viij. vbi ad hoc vt pe-
atiatur cu effectu debet esse minor. xv
spondet dicens q. aut adultus legē
naturali vel comuni: et tūc maior. xvij
estituitur in integ. aut iure ciuili. et tun-
nod est valde notandum.
criptio statutaria currat minor. vide b
qui. cau. in. inte. resti. non est ne.

Em Qui. In integruz restitu-
non transit ad de-
sorem sine mandato.

Etor. Denunciatio eius qui
habet ius denunciandi
constituit aliquem bonefidei. Item e
onefidei contractum minor restitu-

ones que de iure antiquo nunc
contra minorem. vt.l.bonefidei.de
do. et iste hodie etiam non currunt
et prescriptiones que olim currebant
intur minores. et tunc aut iste sunt pri
miciales constitute a lege vel a indice.
die immutatum. vt.l.properanduz.in
i au^c.de appell. et intra que tempora.
ne. s. pe. et si. et ibi no. et no.in.l.vlt. et si
ii. et in.l.vlti.C.in qui.cau.in integ.t cum
et in.l.auxilium.s.e Adem in tempore
nuentarium. in au^c.de here. et fal.s.p
mum in alijs prescriptionibus: et tunc au
tra minorem: et hodie ipso iure non ca
si.in qui.cau.in integ.resti.non est ne
orem incipiunt et terminantur cum mi
o vel existente in ventre: et tunc currit.
ur ut hic. et l.j.si aduer.vslcap. C Qu
rescriptione que inducitur ex testem
contra minorem. videtur tex. q sic. s.
habes. solum ergo illa.l.si.corrigit
onibus legalibus. C Quero quid in
onibus que introducuntur per statuta
contra minorem. Innocentius extra e
stitutus. tenet q sic. et assignat ratione
a.l.vltima non potuit cogitare de stat
uc non erant. et ita dicit ipse q est casu